

VERK

SAM-

HETT/

BILDMUSEET

**VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE 2018**

2018

INNEHÅLL /

03	FÖRORD
05	UTSTÄLLNINGAR
09	PROGRAMVERKSAMHET
11	PEDAGOGISK VERKSAMHET
17	PUBLIKATIONER
18	UTSTÄLLNINGAR PÅ TURNÉ
19	IASPIS
21	MEDIA
22	ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK
23	EKONOMI / STYRELSE
24	PERSONAL
25	UTSTÄLLNINGAR 2018 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
32	PROGRAMVERKSAMHET 2018 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
45	PRESSKLIPP I URVAL

Bildmuseet har sedan nystarten 2012 på Konstnärligt campus vid Umeå universitet etablerat sig som en av landets främsta institutioner för internationell samtidskonst. De egenproducerade och nyskapande utställningarna lockar en bred publik - årligen mellan 75 000 och 100 000 besökare - vilket gör museet till ett av regionens största besöksmål. Svenska och internationella medier recenserar Bildmuseets utställningar och listar dem återkommande bland de mest intressanta. Våren 2018 listade The Guardian vår utställning *Dada är Dada* som en av de intressantaste och New York Times och The Telegraph har båda beskrivit Bildmuseet som ett museum i världsklass.¹

Sommaren 2018 var den varmaste och torraste på många år med omfattande skogsbränder runt om i landet. De aktuella frågorna om klimatförändringar speglades och gestaltades utifrån olika konstnärskap i Bildmuseets tre parallella sommarutställningar. Konstnären John Akomfrahs episka videoverk *Purple* kan beskrivas som en sorgesång över mänskligheten, en betraktelse över vad vi gör med vår planet, utställningen *Plötslig vår* av Jochen Lempert utmanade oss att se på naturen med nya ögon, medan *Ekologins visionärer* visade att andra förhållningssätt är möjliga.

2018 var en dålig museisommar men Bildmuseet kan ändå notera ett publikrekord vid årets slut: 83 372 besökare vilket är det näst bästa resultatet sedan Kulturhuvudstadsåret 2014. Alla våra vernissager som numera äger rum på fredagskvällar, Art Fridays, har varit folkfester och vår sista vernissage under 2018 i mitten på november hade hela 800 besökare.

Under 2018 har Bildmuseet kuraterat, producerat och presenterat sammanlagt 11 utställningar och 65 programpunkter. Bildmuseet är en plats för kunskap, upplevelse och reflektion. Kopplat till våra utställningar kuraterar vi en generös programverksamhet med öppna konstnärssamtal och forskarföreläsningar, filmvisning, musik, dans, teater, workshops och performance. Programmet syftar till fördjupning och gränsöverskridande dialoger mellan olika discipliner och ämnesområden och behandlar alltifrån aktuella frågor inom kultur- och samhällsdebatt till den senaste vetenskapliga forskningen.

Vårt mycket uppskattade skolprogram med visningar och workshops utifrån utställningarnas tematik har lockat sammanlagt 2700 elever under året. I september 2018 kuraterade vi också en uppskattad och välbesökt festival - *Rum för performance* - tillsammans med Norrlandsoperan. Under en fullspäckad helg, fredag t.o.m. söndag, fyllde vi våra rum med tankeväckande, politiska och poetiska performance på temat *Skiften* i sammanlagt 18 akter med konstnärer och dansare från när och fjärran.

---

¹ The Telegraph listade 2017-09-15 Bildmuseet som ett av världens 42 mest fantastiska museer. New York Times beskrev 2014-12-01 Bildmuseet som ett museum i världsklass.

Vi har producerat tre publikationer under året: *Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural* tillsammans med MAAT: Museum of Art, Architecture and Technology i Lissabon, *Eco-Visionaries: Art, Architecture, and New Media after the Anthropocene* (Hatje Cantz förlag) producerad tillsammans med MAAT, Lissabon, HeK, Basel och LAboral, Gijón samt en Artist Book med titeln *In aching agony and longing I wait for you by the Spring of Thieves* med konstnären Jumana Emil Abboud publicerad på förlaget Black Dog Press.

Bildmuseet har fått mycket uppmärksamhet i media under det gångna året och flera av våra utställningar har fått helsidesrecensioner i nationella dagstidningar. Särskilt glada blev vi när brittiska The Guardian uppmärksammade vår utställning *Dada är Dada* som en av vårens mest intressanta utställningar och när vi fick en fin recension av Jochen Lemperts *Plötslig vår* i den internationella konsttidningen Frieze.

Bildmuseet är det publika hjärtat på Konstnärligt campus och befinner sig i skärningspunkten mellan universitet och omgivande samhälle. Verksamheten präglas av samverkan med institutioner inom Umeå universitet och aktörer utanför Umeå universitet - lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Bildmuseet visar att det går att framgångsrikt förena universitetets uppdrag inom utbildning och forskning med en publik kulturverksamhet och att denna kreativa samverkan kan tjäna både universitetets, kommunens och regionens strategiska utveckling.

Under våra sex år på Konstnärligt campus har vi lyckats nå vårt mål: att bli en av Sveriges allra främsta konstinstitutioner. Men den stora utmaningen kvarstår: att säkra den långsiktiga finansieringen av verksamheten. Under 2018 har vi kommit en bit på väg med ett positivt besked från Umeå kommun och vi hoppas att den avgörande frågan om vår finansiering ska få en lösning under det kommande året så att vi kan bibehålla vår höga kvalitet och fortsätta satsa framåt.

Museichef
Katarina Pierre

Vid 2018 års ingång presenterades tre utställningar parallellt i Bildmuseet. En av dessa var det poetiska och berörande verket *The Sovereign Forest* av den indiske konstnären och filmaren Amar Kanwar. Installationen satte fokus på markexploateringen i den indiska delstaten Odisha och dess brutala konsekvenser för människor och miljö. *The Sovereign Forest* gestaltade frågor om brott mot mänskliga rättigheter och naturens värde och pris. Verket som skapats av Amar Kanwar i samarbete med aktivisten och redaktören Sudhir Pattnaik / Samadrusti och den grafiska formgivaren Sherna Dastur omfattade filmer, texter, fotografier, dokument, riskorn och handgjorda böcker som presenterades i specialbyggda och ljussatta rum vilket gav en särskild koncentration och laddning. *The Sovereign Forest* visades t.o.m. mitten på mars och i början av året bjöd vi in en rad forskare vid Umeå universitet som undersökt konflikter och frågor om markexploatering i Sapmí.

Parallellt, i Bildmuseets översta sal, visades *Passager* av den sydkoreanske konstnären Do Ho Suh fram till mitten på april. Den monumentala installationen som löpte diagonalt över hela utställningsrummet var en magisk upplevelse av färg och rymd. Med transparenta tyger uppspända på tunna ramar av metall återskapar han passager och korridorer från sina hem i New York, Berlin, London och barndomshemmet i Seoul in i minsta detalj, med allt från dörrhandtag och läsbeslag till elledningar och ljusreglage. Besökare kunde vandra igenom verket och uppleva hur rummen avlöste varandra ett efter ett, i olika färg och form; en biografi över konstnärens liv. Do Ho Suh betonar hemmets betydelse för vår identitet och menar att vi bär med oss våra tidigare hem och kan återskapa dem i minnet. I projektrummet visades Do Ho Suhs videoverk på samma tema tillsammans med en monumental teckning, *My Home/s*, som kan ses som en förlaga till installationen *Passager*. Presentationen på Bildmuseet var Do Ho Suhs första separatutställning i Skandinavien.

Den tredje utställningen som pågick fram till mitten på april 2018 fokuserade på en av 1900-talets viktigaste konströrelser: Dadaismen. *Dada är Dada* lyfte fram rörelsens lekfulla och samtidigt kritiskt ifrågasättande förhållningssätt, dess reaktion mot värdekonservatism, nationalism, och det samhälle som var orsak till första världskriget. Utställningen visade exempel på de nya estetiska uttryck som dadaisterna använde sig av, som collage, readymades, happenings, performance, gatuteater, ljudpoesi och film. Utställningen utgick från verk som lånats in från privata samlare i Europa och presenterades i ett utställningsrum som formgetts och färgsatts av designern Alexandre Fruh. Under våren arrangerade vi ett mycket uppskattat program kring utställningen med forskarföreläsningar och teaterföreställningar, bl.a. med den franske skådespelaren Philippe Girard som framförde dada-poesi. Båda utställningarna *Dada är Dada* och *Do Ho Suh / Passager* lockade många besökare och kombinationen av flera utställningar som visas parallellt i Bildmuseet, och som ger olika slags upplevelser och kunskap, gör att huset upplevs extra rikt och levande.

Den första utställning som öppnade under 2018 var *Årets svenska bilderbok*. Sara Lundberg, som skapat bild och text till *Fågeln i mig flyger vart den vill*, mottog priset för 2017 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. Priset delades ut i mars under Littfest - Umeå internationella litteraturfestival, och i anslutning till prisutdelningen öppnade Bildmuseet en utställning med skisser och original till den prisade boken. I *Fågeln i mig flyger vart den vill* gestaltar Sara Lundberg konstnären Berta Hanssons uppväxt i en jämtländsk by i början av 1900-talet och hennes drömmar om ett annat liv.

I mitten på april öppnade *Purple*, en trollbindande videoinstallation om människans relation till naturen och planeten, skapad av den prisbelönta brittiske konstnären John Akomfrah. I en tid då nivåerna av växthusgaser från mänskliga aktiviteter är högre än någonsin och glaciärerna smälter, lyfter *Purple* den brännande frågan om människans ansvar. I sitt mäktiga filmverk *Purple* kombinerar John Akomfrah historiska bilder och klipp ur arkivfilmer med egna iscensättningar inspelade bland annat på Grönland och i Alaska. Tillsammans bildar de ett mångskiktat montage av aktuell politik, historia och fiktion. I de sex monumentala projektionerna vävs fragmenten samman till en helhet och öppnar för många olika betraktelser av det ömtåliga förhållandet mellan människa och planet. För Bildmuseets publik var det ett kärt återseende att återigen få möta John Akomfrah och hans kollegor Lina Gopaul och David Lawson på Bildmuseet. 2015 visades John Akomfrahs verk *Vertigo Sea* på Bildmuseet, efter premiären på Venedigbiennalen, och båda dessa suggestiva och gripande verk berörde våra besökare. *Purple* producerades på uppdrag av Bildmuseet tillsammans med Barbican, London; TBA21-Academy, Wien; Institute of Contemporary Art, Boston, och Museu Coleção Berardo, Lissabon.

Första veckan i maj invigdes traditionsenligt Konsthögskolans masterutställning. Årets utställning hade titeln *C.R.E.A.M.* (Cash Rules Everything Around Me) och presenterade verk av åtta studenter i olika medier och uttryck i Bildmuseets översta salar. Huvudhandledare och curator för utställningen var konstnären Christoph Draeger, professor vid Konsthögskolan. Studenterna var värdar i utställningen och bjöd besökare på visningar och performance under de två veckor utställningen pågick.

I mitten på juni var det dags för sommarvernissage. Då öppnade *Ekologins visionärer* som presenterade videoverk, teckningar, ljudverk, böcker och installationer av Ursula Biemann, Paulo Tavares, Carolina Caycedo, Futurefarmers, Marjetica Potrč, Samuel Roturier, Erik Sjödin, Leena Valkeapää och Oula-Antti Valkeapää samt Elin Már Øyen Vister. Konstärerna visade med sina verk på alternativa och mer hållbara inställningar till människans plats på jorden. Utställningen, som presenterades i sal fem och i projektrummet, var resultatet av ett samarbete mellan fyra europeiska museer där varje institution kuraterade sin egen utställning utifrån temat *Eco-Visionaries* men där alla utställningarna presenterades i en gemensam publikation. Vid vernissagen medverkade flera av konstnärerna och under hösten arrangerades en rad forskarföreläsningar om klimatfrågan samt ett seminarium med flera av konstnärerna tillsammans med Konsthögskolan och konstkonsulenterna i Västerbotten.

Den andra utställningen, som öppnade i juni, var *Plötslig vår* med den prisbelönte konstnären Jochen Lempert, hans första separatutställning i Norden. Jochen Lempert, som medverkade vid vernissagen, är utbildad biolog men arbetar sedan många år tillbaka med analogt svartvitt fotografi. I Bildmuseets översta utställningshall presenterade Jochen Lempert sina fotografier, utan ram eller annan montering, och hans medvetna installation av fotografierna gjorde så att det uppstod oväntade dialoger och associationer mellan bilderna.

Höstens första vernissagen var *William Kentridge / The Refusal of Time*, en suggestiv betraktelse över tidens natur. Med allusioner till Einsteins relativitetsteori och tankeexperiment, till rymdfärder, Platons grotta och stumfilm har William Kentridge skapat ett berörande och fantasifullt allkonstverk om vårt sätt att förstå tid. Installationen som fyllde en hel sal med fem stora projektioner kombinerade teckning, animation, fotografi, film, poesi och performance med ett komplext och dynamiskt ljudspår. Verket upplevdes närmast som en operaföreställning på grund av sin komplexitet och den mycket övertygande musiken komponerad av Philip Miller. Detta var första gången som *The Refusal of Time* visades i Sverige och installationen presenterades som en del av utställningen *Entangle / Konst och fysik*. Vid vernissagen medverkade Ariane Koek, inbjuden medkurator för *Entangle*, i samtal om verket. Peter Galison, fysiker och vetenskapshistoriker från Harvard, som skapat dramaturgin i *The Refusal of Time* medverkade via Skype och berättade om sitt samarbete med William Kentridge.

I mitten av november var det så dags för höstens stora vernissage - en mycket välbesökt dubbelvernissage - för utställningarna *Entangle / Konst och fysik* och *Pan African Unity Mural* av den portugisiska konstnären Ângela Ferreira. Fredagens stora vernissage inleddes i receptionen med att Ângela Ferreira presenterade sitt nya verk som visades på flera platser i Bildmuseet; i receptionen, trapphuset, projektrummet och utomhus med en monumental skulptur placerad mellan Bildmuseet och Arkitektikhögskolan. För drygt två år sedan inledde vi dialogen med Ângela Ferreira om att skapa ett nytt projekt för Bildmuseet och *Pan African Unity Mural* är resultatet, konstnärens första separatutställning i Skandinavien.

Ângela Ferreira berättade att en inspirationskälla till verket är den kamerunske filosofen och politiske teoretiker Achille Mbembe och hans koncept "intersections" [skärningspunkter]. Mbembe talar om skärningspunkter som platser där saker händer. Kreativa platser där våra vägar korsas och vi utbyter idéer, de speciella ögonblicken och platserna i våra liv där vi bestämmer oss för att välja en annan väg. I *Pan African Unity Mural*, är musikern och anti-apartheid-aktivisten Miriam Makeba och George Wright, landsflyktig från USA och anhängare av Svarta pantrarna huvudpersonerna. Det är en historia om världspolitik och exil; den handlar om att skapa sig ett hem och finna en identitet mellan länder och kontinenter. Konstnären själv är också hon närvarande som en av karaktärerna i denna komplexa väv av skärningspunkter.

Fredagkvällens vernissage fortsatte med en introduktion av *Entangle /Konst och fysik* i Bildmuseets översta salar. Utställningen presenterade måleri, installation, mode, arkitektur, skulptur, film, digital konst och fotografi av 14 internationella konstnärer inspirerade av vetenskapen om de fundamentala villkor som skapar vår värld. *Entangle* har kuraterats av Bildmuseet tillsammans med Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN dit konstnärer inbjuds. Umeå universitets rektor Hans Adolfsson invigde de båda utställningarna. Programmet fortsatte sedan med ett konstnärsamtal med Goshka Macuga om hennes verk i *Entangle* och avslutades med att fysikern Subodh Patil gav en föreläsning i partikelfysik samtidigt som han antecknade på en svarta tavla, en tavla som sedan kom att utgöra en del i Goshka Macugas nya verk. Till utställningen hörde ett ljudmoln som lät besökare lyssna till texter av fysiker och konstnärer som medverkade i utställningen, reflektioner som visade på skillnader såväl som likheter i sätten att se vårt universum. Utställningskatalogen som publiceras våren 2019 innehåller texter av fysikern och bästsäljande författaren Carlo Rovelli, konsthistorikern Gavin Parkinson, vetenskapsjournalisten Philip Ball, forskare, medverkande konstnärer och kuratorn Ariane Koek.

PROGRAMVERKSAMHET

Bildmuseets publika programarrangemang utgör en betydelsefull del i verksamheten. Visningar, föreläsningar, konstnärspresentationer, workshops, performance, konserter, filmvisningar, teaterföreställningar och seminarier fördjupar kunskapen och öppnar för samtal och debatt kring de teman och frågor som utställningarna berör. Största delen av programverksamheten under 2018 har varit direkt knuten till aktuella utställningar.

Arrangemangen har förlagts till fredagskvällar och söndagar. Det lyckade konceptet Art Friday, som startade hösten 2017, har utvecklats ytterligare under året. Från och med hösten 2018 arrangeras Art Friday två gånger i månaden.

Årets första publika evenemang var en livekonsert med den internationellt uppmärksammade elektroduon *Gidge*. Föreläsningar, specialvisningar och andra programpunkter under våren var framför allt kopplade till utställningen *Dada är Dada*. Med utställningen som fond och utgångspunkt gavs teaterföreställningen *MaMa Dada* i samarbete med Umeå teaterförening, Dada-performance av Skuggteatern i samband med Littfest och en performance av den franske skådespelaren Philippe Girard. Inbjudna experter, däribland Lars Nittve, tidigare museichef vid en rad konstmuseer, konstvetaren Tom Sandqvist och Adrian Notz, direktör för Cabaret Voltaire i Zürich, föreläste. Forskare från Umeå universitet gav gästvisningar av utställningen.

Under Littfest, 16 mars, framförde poeter och författare poesi i utställningen *Do Ho Suh / Passager*. I samband med Konsthögskolans masterutställning i maj genomfördes tre Art Fridays då studenter var med och planerade ett program med filmvisningar, poesiläsningar och performance.

Hösten inleddes med festivalhelgen *Rum för performance* som denna gång genomfördes som ett samarbete mellan Bildmuseet, Vita kuben, Umeå kommun och Norrlandsoperans dansavdelning. På Bildmuseet presenterades performance av internationella och svenska konstnärer samt studenter vid Konstnärligt campus, helgen 7-9 september. På lördagskvällen förflyttades *Rum för performance* till Norrlandsoperan för att sedan, under söndagen åter ta plats på Bildmuseet.

En föreläsningsserie under hösten fokuserade på ekologi i anslutning till utställningen *Ekologins visionärer*. I början av oktober arrangerades en seminariedag med konstnärssamtal och panelsamtal om konst som svar på världens ekologiska utmaningar, då de medverkande konstnärerna Marjetica Potrč och Amy Franceschini presenterade sina arbetsprocesser. Under skolornas höstlov i slutet av oktober erbjöds en fyra dagar lång dansperformance och workshop för barn och vuxna, *Bolo Bolo Eternal Steps* som tog plats i ett scenrum med 500 kg salt i museets bildverkstad. *Bolo Bolo Eternal Steps* var ett samarbete med Norrlandsoperan.

Sista helgen i november förlades filmvisningar inom årets upplaga av Umeå Europeiska Filmfestival till Bildmuseet. I anslutning till Art Friday framförde Peter Sundqvist / *Videoapelsin* det audiovisuella verket *Det kalla tysta landet*. På lördagen visades barnfilmen *Victor och Josefin* med vidhängande bildverksstadsaktiviteter och på söndagen presenterade den serbiska regissören Senka Domanović sin film *Occupied Cinema*.

Årets programverksamhet avslutades med den årliga julmarknaden på Pilgatan och Bildmuseet 14-15 december, där studenter på Konstnärligt campus sålde konst, konsthantverk, design och annat som de själva skapat.

Det omfattande programmet under 2018 möjliggjordes genom samverkan med flera olika samarbetspartners som till exempel andra enheter vid Umeå universitet, Littfest - Umeå internationella litteraturfestival, Umeå teaterförening, Vita kuben, Umeå kommun, Norrlandsoperan, Umeå Europeiska Filmfestival, Bokcafé Pilgatan, Kreativ kollektiv, Samiska veckan, Umeå Pride, Ögonblicksteatern och Konstkonsulenterna i Västerbotten.

RUM FÖR PERFORMANCE 7-9 SEPTEMBER

Under tre intensiva septemberdagar bjöd Bildmuseet och Norrlandsoperan på *Rum för performance* - ett fullspäckt program med performance av konstnärer och dansare från när och fjärran. Temat var *Skiften* och performanceverken berörde på olika sätt gränsland. Var går till exempel gränsen mellan människa och natur? Kan man koreografera sniglar? Vad är ett minne? Vissa av akterna pågick under lång tid och framfördes parallellt, andra var föreställningar att upplevas från början till slut.

Performancehelgen var en uppföljare till Bildmuseets och Vita kubens / Norrlandsoperans lyckade samarbete under 2015. Det rika och omfattande programmet lockade en stor publik. Inom ramen för performanceprogrammet genomfördes också en workshop för tolv deltagande konstnärer och dansare, ledd av de Londonbaserade dansarna Alexandrina Hemsley och Seke Chimutengwende.

2018 beslutade Bildmuseet, Vita kuben och Norrlandsoperan att fortsätta samarbetet kring *Rum för performance* och att låta arrangemanget bli en festival som återkommer vartannat år.

Medverkande konstnärer och dansare: Lisa W Carlson och Staffan Westerland, Sverige, Seke Chimutengwende och Alexandrina Hemsley, Storbritannien, Sally von Rosen, Sverige (konststudent), Lundahl & Seidl, Sverige, Miss Vicc Repasi, Ungern/Sverige (konststudent), Elin Már Øyen Vister, Norge, YoungSoon Cho Jaquet, Sydkorea/Schweiz, Laura Cemin, Italien/Sverige (konststudent), Bertrand Lesca och Nasi Voutsas, Frankrike/Storbritannien, Ingela Ihrman / Ögonblicksteatern, Sverige, Roi Vaara, Finland, Valentina Vetturi, Italien, Sindri Runudde och Julia Giertz, Sverige, Barbara Matijevic och Giuseppe Chico, Kroatien/Italien, Gerd Aurell, Sverige, Cyril Leclerc och Elizabeth Saint-Jalmes, Frankrike, Gaia Crocella, Italien, Anastasia Savinova, Sverige/Ryssland

VISNINGAR OCH
STUDIEBESÖK

Även 2018 har Bildmuseet erbjudit gratis lunchvisning för allmänheten tisdagar till fredagar kl 12.00 och lördagar och söndagar kl 13.00 samt familjevisning på lördagar kl 13.00. Dessutom började vi från sommaren 2018 att ge visningar på fredagkvällar 19.00. Under 2018 har Bildmuseet tagit emot 70 bokade vuxengrupper för visning samt 10 studiebesök.

ÖPPEN BILDVERKSTAD

Under våren och hösten anordnades öppen bildverkstad varje lördag och söndag under ledning av två pedagoger kl 12.00-16.00. 2834 besökare deltog i de kreativa aktiviteterna. I samband med skolornas sportlov, påsklov och höstlov var bildverkstaden bemannad också tisdagar till fredagar. Vid tre tillfällen flyttade verkstaden ner till Flexhallen, museets hörsalsyta på plan 0, och fick då extra utrymme och synlighet.

Bildverkstaden var öppen men obemannad varje dag hela sommaren samt jul och nyår under museets öppethållande. På helger under vår och höst arbetade studenter som extra konstpedagoger.

Teman i öppen bildverkstad på helgerna 2018***Rum och hem***

8 januari - 1 februari

Aktiviteterna i verkstaden utgick ifrån utställningen *Passager* av Do Ho Suh. Konstverken väckte tankar om våra rum, hus och hem. Vad är viktigt i ett hem? Vilka minnen har jag från tidigare hem? Hur många hem kan en människa bära med sig i sitt minne? Hur bor vi i framtiden? Vi arbetade utifrån temat med teckning, frottage och modeller i skulpturala material.

Dada är Dada

6 februari - 4 mars

Med utgångspunkt i utställningen *Dada är Dada* skapade besökare slumppoesi och text- och bildkollage i både tvådimensionell och skulptural form.

Sportlovsverkstad - Dada-masker

6 - 11 mars

Under sportlovet var alla lovlediga välkomna till bildverkstaden för att skapa masker inspirerade av utställningen *Dada är Dada*.

Årets svenska bilderbok

17 mars - 22 april (inklusive påsklov vecka 14)

I bildverkstaden skapade vi bildberättelser och vykort inspirerade av utställningen *Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill* av Sara Lundberg.

Påsklovsverkstad - Kom med och skapa världens största bilderbok!

3 - 8 april

Världens hittills kända största bok, *the Klencke Atlas*, är 1.75 meter hög och 350 år gammal. Under påsklovet utmanade vi det rekordet. En bilderbok växte fram med hjälp av deltagare i alla åldrar. Bildverkstaden flyttade ner till Flexhallen på plan 0.

John Akomfrah / Purple

24 april - 17 juni

Temat i bildverkstaden var John Akomfrah's verk *Purple* som berörde global uppvärmning, utrotning av djur, isens minne och världshav fyllda av plast. Besökarna gjorde collage och bildbakgrunder där de satte in sig själva i en miljö.

Öppen Bildverkstad under Umeå Konsthögskolas MA2 utställning

19 - 20 maj

Workshop med Jenny Käll, student, om hur vi förhåller oss till de ting och material som omger oss, deras olika stadier och övergångar mellan dem. Besökarna fick prova på att tälja en kniv med en annan kniv och baka en brödkniv som sedan kunde användas som smörkniv för att slutligen ätas upp.

Erik Sjödin / Våra vänner pollinörerna

16 - 17 juni,

Öppen bildverkstad i anslutning till öppnandet av *Ekologins visionärer* under ledning av Erik Sjödin, en av konstnärerna som medverkade i utställningen. Deltagarna fick bidra till förbättring av de vilda pollinörernas situation genom att konstruera boplatser av vass, näver, hampa och andra naturmaterial åt dem.

Sommarlovsverkstad

21 juni - 23 augusti

I sommarens obemannade verkstad kunde besökarna skapa bilder med inspiration från pågående utställningar: *Jochen Lempert / Plötslig vår*, *Ekologins visionärer* och *Årets svenska bilderbok*. De fick göra enkla skisser av detaljer, former, mellanrum, ljus och skugga på plats i utställningarna och sedan utifrån dessa arbeta vidare i bildverkstaden med att skapa siluetter.

Fotoexperiment med inspiration av Jochen Lempert / Plötslig vår

11 september - 25 oktober

Temat var Jochen Lemperts fotografier som gav inspiration till grafiska experiment i bildverkstaden.

Höstlovsverkstad - Skuggfigurer

30 oktober - 4 november

Under höstlovet välkomnades alla lovlediga till en workshop inspirerad av William Kentridges utställning *The Refusal of Time*. I Bildmuseets Flexhall gjordes stora siluetter av papp och kartong som med hjälp av starka lampor blev skuggfigurer bakom en stor upphängd duk.

Skuggor och tid

6 november - 21 december

Med inspiration från William Kentridges verk *The Refusal of Time* undersöktes ljus och skuggor. Besökarna skapade berättelser med hjälp av skuggfigurer av papp och kartong.

Jul i bildverkstaden

22 december - 6 januari

Sou Fujimotos utopiska arkitekturmodell *Energy Forest* låg till grund för arbetet i bildverkstaden. Av papper och kartong tillverkade besökarna modeller av framtidsarkitektur.

KONSTKVÄLL FÖR UNGA

Vid tre tillfällen under våren och tre under hösten 2018 anordnade Bildmuseet öppna kvällar för unga på fredagar kl 16.00-19.00. *Konstkväll för unga* har målgruppen 16-25 år. Verksamheten vänder sig både till gymnasieelever och studenter. En stor del av deltagarna i kvällsverksamheten, med konstsamtal och verkstad, har utgjorts av internationella gäststudenter vid Umeå universitet.

ÖPPEN KULTURFÖRSKOLA

Öppen kulturförskola har erbjudits på fredagar kl 11.00-15.00, vid 12 tillfällen under våren och vid 13 tillfällen under hösten. *Öppen kulturförskola* har letts av Maria Sundström, frilansande konstpedagog och Bildmuseets konstpedagoger. Den mycket uppskattade verksamheten, som riktat sig till föräldralediga med små barn har besökts av ca 30-50 vuxna och barn per tillfälle. Trots förlorat stöd från Idéan, Umeå kommun, har Bildmuseet fortsatt att satsa på verksamheten i egen regi.

BABYVISNING

Vid fyra tillfällen under våren och tre tillfällen under hösten anordnade Bildmuseet babyvisningar och babymåleri med ätbar färg under ledning av konstpedagogen Maria Sundström. Alla tillfällen var fullbokade, 10 vuxna och 10 barn.

UPPTÄCKTSFÄRDEN

Upptäcktsfärden är ett inspirationsmaterial för barn och vuxna i sällskap som har producerats av Bildmuseets konstpedagoger. Den har fortlöpande uppdaterats i anslutning till alla utställningar under året och fanns både i en svensk och en engelsk version.

SKOLPROGRAM

Under 2018 har Bildmuseet tagit emot 116 bokade skolklasser från förskolor, grundskolor och gymnasier. Detta är en ökning från 2017 som noterade 92 skolbesök. Totalt besökte ca 2700 skolelever Bildmuseet 2018. Medräknade är också universitetsstudenter, vuxenstuderande från folkhögskolor och SFI-studerande (svenska för invandrare). Alla har fått visning av pågående utställningar och en stor del har också deltagit i skapande aktiviteter i bildverkstaden.

Tema: Rum och hem

15 januari - 1 februari

Målgrupper: Förskola, förskoleklass, åk 1-3, åk 4-6, högstadiet, gymnasiet, språkintroduktion, SFI, vuxenstuderande

I den 16 m långa installationen *Passager* kombinerade konstnären Do Ho Suh passager, hallar och korridorer från olika hem han haft. I skolprogrammet såg eleverna konstverket och arbetade vidare i bildverkstaden utifrån egna funderingar om rum, hus och hem, med teckning, frottage och modeller i skulpturala material.

Tema: Dada

6 februari - 1 mars

Målgrupper: Grundskola, gymnasium och vuxenutbildning.

Skolprogrammet utgick ifrån utställningen *Dada är Dada* och eleverna skapade text- och bildkollage i tvådimensionell och skulptural form. Dessutom ingick bildanalys och konstsamtal.

Tema: Bilderbok

20 mars - 19 april

Målgrupper: Förskoleklass och åk 1-6

Med inspiration från Sara Lundbergs *Fågeln i mig flyger vart den vill* arbetade vi med olika slags berättande, i ord och text och med teckningar i akvarell och gouache.

Tema: Purple

24 april - 7 juni

Målgrupper: Årskurs 4-9, gymnasium och vuxenutbildning.

Den brittiske konstnären och filmskaparen John Akomfrahs mäktiga videoinstallation *Purple* var utgångspunkt för skolprogrammet då vi arbetade med kollage och bildbakgrunder där eleverna fick sätta in sig själva i en miljö.

Tema: Fotoprojekt

11 september - 25 oktober

Målgrupper: Grundskola, gymnasium och vuxenutbildning

Vi lät oss inspireras av konstnären Jochen Lemperts utställning *Plötslig vår* och jobbade med hålkameror, en mycket gammal föregångare till de tidiga kamerorna. Vi bytte ut de traditionella kemikalierna och framkallade istället bilder med en vätska gjord på bland annat kaffe och c-vitaminpulver.

Tema: Skuggor och tid

6 november - 21 december

Målgrupper: Förskola, grundskola.

I installationen *The Refusal of Time* (Att vägra tiden) kombinerar William Kentridge filmprojektioner, teckningar, animationer fotografi, poesi och performance med spännande musik, ljudspår och objekt. Verket är en fantasifull berättelse om vårt sätt att förstå tid. I skolprogrammet undersökte vi ljus och skuggor och skapade berättelser med hjälp av skuggfigurer som vi byggde av papper och kartong.

SKOLPROJEKT

I februari och mars 2018 fick en klass från Estetgymnasiet Bild och form åk 1, Midgårdsskolan, arbeta med ett fördjupat projekt i anslutning till utställningen *Dada är Dada*. De besökte utställningen vid tre tillfällen då de studerade konstverken och därefter gjorde egna collage. Projektet presenterades i en utställning i bildverkstaden.

LÄRARTRÄFF

11 oktober inbjöds lärare till en afterwork med specialvisning av utställningen *William Kentridge / The Refusal of Time*. Utställningens medcurator Ariane Koek gav en visning och därefter deltog alla i en workshop med temat "tid". 20 lärare deltog.

STUDIEDAG FÖR BILDLÄRARE

En dag under höstlovet i oktober bjöd vi åter in till en studiedag för bildlärare i samarbete med Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen och HumlabX vid Umeå universitet. Temat denna gång var installationskonst och multimedia-konst. Vi gav en konsthistorisk resumé av installationskonstens framväxt och utveckling samt en visning av utställningen *William Kentridge / The Refusal of Time*. Lärarna deltog därefter i en film- och mediaworkshop. Under eftermiddagen berättade Carl-Erik Engkvist och Mattis Lindmark, HumlabX / Kulturverket, om ett dataspel som de skapat i samarbete med skolklasser i åk 4-6 i Örnsköldsvik. Avslutningsvis ledde Mattis Lindmark en multimedia-workshop. Studiedagen lockade 18 lärare i bild, de flesta från Umeå kommun, men denna gång deltog också lärare från Österbotten, Finland.

SAMARBETE MED UNIVERSITETS- UTBILDNINGAR

Under året har fyra studenter i kursen Bild 2, estetiska ämnen inom lärarutbildningen praktiserat på Bildmuseet. Studenterna deltog i planering och genomförande av skolprogrammet *Tema: Fotoprojekt* under september och oktober. Hösten 2018 fördjupades också samarbetet med ämnet museologi som startade ett nytt program kallat *Branschutbildningen för museer och kulturarv* (180 hp). Studenter från A-kursen gjorde besöksobservationer på Bildmuseet under november och december som de redovisade för Bildmuseets personal januari 2019.

KONSTPEDAGOGIK I SAMTIDA KONSTFORMER 15 HP

Under 2018 medverkade Bildmuseet för andra gången i planering och genomförande av universitetskursen *Konstpedagogik i samtida konstformer*. Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet, har huvudansvar för denna kurs som ges på distans och som riktar sig till dem som vill fördjupa kunskaper inom samtida konst och konstpedagogik. 15 studenter deltog i höstterminens delmoment som omfattade föreläsningar, utställningsbesök, konstsamtal och videoessä-övningar. Kursen avslutas med ett självständigt projekt där studenter prövar olika konstpedagogiska metoder. De som arbetar med kursen är Anna Widén, lektor i estetiska ämnen och kursansvarig, Hans Örtegren, docent, estetiska ämnen, Lisa Lundström, museiintendent och pedagogisk ledare vid Bildmuseet och Eva Annehult Lundberg, universitetslärare, estetiska ämnen.

ECO VISIONARIES /
ART, ARCHITECTURE, AND
NEW MEDIA AFTER THE
ANTHROPOCENE

I samband med utställningen *Ekologins visionärer* som invigdes 14 juni 2018, lanserades även publikationen *Eco Visionaries / Art, Architecture, and New Media after the Anthropocene*. Både utställning och publikation var ett samarbete mellan Bildmuseet, MAAT - Museum of Art, Architecture and Technology i Lissabon, Laboral i Gijon och HeK i Basel i vilket varje institution skapade en utställning utifrån en egen tolkning av temat "ekologins visionärer". Publikationen, som gavs ut på förlaget Hatje Cantz, dokumenterar och diskuterar de fyra olika utställningarna och innehåller förutom ett förord av museichef Katarina Pierre och en artikel av museiintendent Sofia Johansson även nyskrivna texter av Amale Andraos, T.J. Demos, Matthew Fuller, Pedro Gadanho, Sabine Himmelsbach, Karin Ohlenschläger, Mariana Pestana, Yvonne Volkart och Linda Weintraub.

Språk: engelska. ISBN 978-3-7757-4453-9

JUMANA EMIL ABOUD /
IN ACHING AGONY AND
LONGING I WAIT FOR YOU
BY THE SPRING OF THIEVES

Under 2017 visade Bildmuseet utställningen *Hästen, fågeln, trädet och stenen* med den palestinska konstnären Jumana Emil Abboud. I nära samarbete med konstnären producerade Bildmuseet en Artist Book med titeln *In aching agony and longing I wait for you by the Spring of Thieves* som publicerades 2018 på förlaget Black Dog Press. Boken dokumenterar delar av Jumana Emil Abbouds konstnärskap som spänner över 20 år och utgör en avslutning på utställningen *Hästen, fågeln, trädet och stenen* samtidigt som publikationen utgjorde startskottet för utställningen *The pomegranate and the sleeping ghoul* på Darat al Funun - The Khalid Shoman Foundation i Amman, Jordanien. Med stöd av Daniel Sachs Foundation, Garage MRAU, Barjeel Art Foundation, Darat al Funun - The Khalid Shoman Foundation och the Arab Funds for Art and Culture.

Språk: engelska. ISBN 978-1-911164-90-6

ÂNGELA FERRERIA /
PAN AFRICAN UNITY MURAL

Vid invigningen av Ângela Ferrerias utställning *Pan African Unity Mural* på Bildmuseet i november 2018 presenterades en utställningskatalog med samma namn. Publikationen som dokumenterar och diskuterar *Pan African Unity Mural* presenterar en djupare inblick i Ângela Ferrerias konstnärskap, hennes intresse av panafrikanism och de tankar som format hennes skapande sedan hennes konstnärliga uppvaknande i apartheidregimens Sydafrika. Utställningen och publikationen är producerade av Bildmuseet i samarbete med MAAT - Museum of Art, Architecture and Technology i Lissabon och publikationen innehåller förutom förord av museichef Katarina Pierre och Pedro Gadanho, museichef på MAAT, även en intervju med Ângela Ferreira av Katarina Pierre. Publikationen innehåller även nyskrivna artiklar av Jürgen Bock, Ângela Ferreira och Patricia de Villiers. Under 2019 kommer katalogen att publiceras i en svensk version.

Språk: engelska och portugisiska. ISBN 978-972-8909-57-4

PERPETUAL UNCERTAINTY

Utställningen *Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder* har sedan premiären på Bildmuseet 2016-2017 gått på turné: Under våren och sommaren 2018 (24 februari - 26 augusti) presenterades den på Malmö Konstmuseum.

Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder samlade konstnärer från Europa, Japan, USA och Australien som undersöker erfarenheter av atomkraft, radioaktivt avfall, strålning och den komplexa relationen mellan kunskap och mycket långa tidsperspektiv.

Utställningens konstverk diskuterade hur kärnkraften har påverkat vår tolkning av begrepp som arkiv, minne, kunskap och tid. Hur kan man förstå och visualisera halveringstidens svindlande tidsperspektiv? Hur kan vi arkivera och kommunicera kunskapen om radioaktiviteten från generation till generation hundratals år in i framtiden?

Medverkande konstnärer var James Acord, Shuji Akagi, Lise Autogena och Joshua Portway, Erich Berger och Mari Keto, Nick Crowe och Ian Rawlinson, Don't Follow the Wind, Finger Pointing Worker, Dave Griffiths, Isao Hashimoto, Erika Kobayashi, David Mabb, Cécile Massart, Eva och Franco Mattes, Yelena Popova, Susan Schuppli, Shimpei Takeda, Kota Takeuchi, Thomson & Craighead, Suzanne Treister, Andy Weir, Robert Williams och Bryan McGovern Wilson samt Ken + Julia Yonetani.

IASPIS

Iaspis (International Artists Studio Programme in Sweden) är Konstnärsnämndens internationella ateljéprogram för yrkesverksamma konstnärer. Sedan år 1999 erbjuder Umeå en ateljéplats i upp till tre månader per år för utländska konstnärer och utställningskuratorer. Syftet är att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och på så sätt bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Iaspis Umeå är ett samverkansprojekt mellan Bildmuseet Umeå universitet, Konsthögskolan Umeå universitet, Umeå Kommun, Verkligheten, Vita kuben / Norrlandsoperan och Museum Anna Nordlander.

Representanter 2018 har varit: Micael Norberg, Konsthögskolan, Sandra Wasara Hammare, Verkligheten, Helena Wikström, Vita kuben / Norrlandsoperan, Moa Krestesen, Umeå kommun, Mia Rogersdotter Olofsson, Museum Anna Nordlander i Skellefteå och Lisa Lundström, Bildmuseet. Under hösten inbjöds två konstnärer till Umeå: Nguyen Trinh Thi, Vietnam, som vistades i Umeå 4 september - 31 oktober och Sandra Monterroso, Guatemala, som besökte Umeå under perioden 19 november - 17 december.

Nguyen Trinh Thi var en av de konstnärer som deltog i Bildmuseets utställning *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam 2015*. Hon bjöds in till Iaspis Stockholms öppet hus 7 september där hon och museiintendent Brita Täljedal samtalade om konstscenen i Vietnam. Konsthögskolan engagerade henne som föreläsare och hon höll också workshops med studenterna. I oktober arrangerade Iaspis i samarbete med Verkligheten ett Artist-Potluck Dinner Party där Nguyen Trinh Thi och konstnärer från Umeå presenterade sina konstnärskap.

Sandra Monterroso, verksam i Guatemala och doktorand vid konstakademin i Wien, intresserar sig i sitt konstnärskap för ursprungsbefolkningars ritualer och hantverkstraditioner. I Umeå studerade hon samiska traditioner och sameslöjd och besökte bland andra Umeå sameförening och Västerbottens museum. Hon genomförde flera föreläsningar och ateljésamtal på Konsthögskolan. Under 10 dagar bodde hon i en Västerbottensgård i Granö, förmedlad av Granö Beckasin.

11 december arrangerade Iaspisgruppen tillsammans med Verkligheten en kväll där Sandra Monterroso presenterade sitt konstnärskap tillsammans med Niila Omma, ung sameslöjdare från Skellefteå. Kvällen inleddes med en performance om ritualer framförd av Sandra Monterroso och Sandra Wasara Hammare, studerande på Konsthögskolan.

MEETING POINT

Inom arrangemanget *Meeting Point* på Bildmuseet 28 november inbjöds konstnärer från de fyra nordligaste länen, Västernorrland, Jämtland/Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten, att under korta möten presentera sin portfolio för sex gästande internationella och åtta regionala kuratorer, och knyta kontakter för möjliga samarbeten och utställningar.

De utländska kuratorerna var frilansande eller verksamma vid internationella konstinstitutioner och konstintendenterna från regionen var verksamma på konsthallar och museer i övre Norrland.

Projektet initierades av Göteborgs Konsthall och genomfördes som ett samarbete med Iaspis/Konstnärsnämnden, Röda Sten Konsthall, Bildmuseet, Göteborgs Internationella Konstbiennial och Kultur i Väst med stöd av Västra Götalandsregionen. Inom ramen för projektet har tidigare portfoliovisningar arrangerats i Göteborg för konstnärer verksamma i Västra Götalands-regionen.

Meeting Point i Umeå var ett samarbete mellan Bildmuseet och konstkonsulenter i Västernorrland, Jämtland/Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten. 25 konstnärer från norra Sverige medverkade i *Meeting Point* på Bildmuseet.

MEDIA

Även 2018 har bjudit på mycket positiva recensioner och omnämningen i media. Vårvinterns omfattande utställning *Dada är dada* uppmärksammades stort i Sverige, men också internationellt. The Guardian listade utställningen som en av de mest sevärda i Europa! Även detta år kan Bildmuseet alltså glädja sig åt att nämnas bland världsmuseer som Louvren i Paris, Tate Modern i London, Guggenheim i Bilbao och Louisiana i Köpenhamn.

Ytterligare några exempel: Med John Akomfrahs *Purple* fyllde Bildmuseet framsidan på DN Kultur, följt av en helsida med strålande recension längre in i tidningen. Sommarens separatutställning med Jochen Lempert recenserades i en av de viktigaste internationella konstitidskrifterna - Frieze - och gruppställningen *Ekologins visionärer* fick en mycket fin recension i Dagens Nyheter. Extra stor medial spridning fick den utställningen genom en TT-artikel som kom att publiceras i dagstidningar över hela landet. Med anledning av Sverigepremiären för *William Kentridge / The Refusal of Time* återsände Sveriges Radio P1 under hösten intervjuer med konstnären om verket. I samband med invigningen av *Entangle/ Konst och fysik* inledde SVT:s Kulturnyheterna med ett långt och fint bildsatt inslag från Bildmuseet, inklusive intervjuer med konstnärer och gästcurator.

Lika viktig som den nationella och internationella uppmärksamhet som ovanstående rader är exempel på är de regionala medier som bevakar kulturen för västerbottningarnas räkning. Sammantaget har dessa under året - särskilt Västerbottens-Kuriren och Västerbottens Folkblad - i hög omfattning rapporterat om Bildmuseets utställningar och program. Detta trots att de senaste årens förändrade medielandskap för några av dem har medfört påtagligt minskade resurser till kulturbevakningen. Under året lade ETC Umeå och Umeå tidning ned.

Sammanlagt har svensk tryckt dagspress, fackpress och nyhetsbyråer under 2018 publicerat ca 265 artiklar eller notiser där Bildmuseet omnämns. Läger man till de artiklar som under året har publicerats av svenska webbredaktioner blir summan 486. Sveriges Radio och Sveriges Television har producerat 9 inslag, och vart och ett av dessa har vanligtvis sänts vid ett flertal tillfällen. Bland de svenska nyheterna om Bildmuseet har 86 artiklar och inslag publicerats utanför Umeåregionen, från Norrbotten till Skåne. Av dessa har sex artiklar kunnat läsas i Dagens Nyheter Kultur, både helsidesrecensioner och listningar av landets mest intressanta utställningar. Nyhetsbyrån TT förmedlade tre artiklar om Bildmuseet som har publicerats i riks- och regionalpress över landet. (källa: Retriever Business).

Internationell press och konst- och kulturmagasin samlas dessvärre inte in av den mediabevakningstjänst vi har tillgång till, men vi vet att Bildmuseet under 2018 har omnämnts i ett 30-tal artiklar, bland annat i Frieze, Kunstkritikk, The Guardian, Der Standard, Die Presse, El Confidencial, Entorno Inteligente och i våra skandinaviska grannländer till exempel Ålandstidningen, YLE, Turun Sanomat och Åbo underrättelser.

Vid sidan om de traditionella medierna blir det allt viktigare att bevaka vad våra besökare och andra skriver om oss i sociala medier. Bildmuseet har över sex tusen följare och når nära hundra tusen personer per år bara genom Facebook. Vi har genomgående fina omdömen och höga betyg både på Facebook 4.4/5, Google 4.3/5 och på TripAdvisor 4.0/5.

ÖPPETTIDER

Tisdag-Torsdag	10-17
Fredag	10-21
Lör-Sön	10-17

BESÖKS-
STATISTIK

Januari	6600
Februari	7212
Mars	10363
April	8112
Maj	7406
Juni	4116
Juli	3896
Augusti	4220
September	7608
Oktober	8133
November	8676
December	7030

Totalt 83 372 besökare år 2018

EKONOMI

Bildmuseets intäkter uppgick 2018 till 30,6 Mkr. Umeå universitet bidrog med 23,8 Mkr varav 2,0 Mkr i ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet. Från Kulturdepartementet har Bildmuseet ett årligt stöd på 0,7 Mkr. Externa bidrag under 2018 bestod av 5,0 Mkr från Umeå kommun, 1,5 Mkr från Baltic Donationsstiftelse, 3,2 Mkr från Baltic Design, 100 Tkr från Goethe Institut och 103 Tkr från Amerikanska ambassaden i Sverige för fraktkostnad *Entangle*. Periodiserade externa medel (bidrag från föregående år som använts under 2018) bidrog till intäkterna med 0,3 Mkr, medfinansiering 0,9 Mkr. Intäkter från försäljning i bokshopen uppgick till 0,6 Mkr. Mindre intäkter har även erhållits för visningar och uthyrning av Flexhallen.

Kostnaderna under 2018 uppgick totalt till 30,6 Mkr varav personalkostnader samt arvoden till konstnärer, kuratorer och föreläsare 11,1 Mkr, lokalkostnader 8,4 Mkr, avskrivningar 0,7 Mkr, universitets- och fakultetsgemensamma kostnader 1,9 Mkr och driftskostnader 8,7 Mkr.

Årsbokslutet uppvisade därmed ett resultat för 2018 på -0,2 Mkr mot budget -0,3 Mkr.

STYRELSE

Dan Brändström, ordförande
Birgitta Bernspång, medicinsk fakultet
Anna Croon Fors, samhällsvetenskaplig fakultet
Ann Larsson, extern representant
Ella Lepiskö, studeranderepresentant Umeå studentkår
Anders Lundin, teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Maria Löfgren, lärarhögskolan
Sara Persson, studeranderepresentant
Margareta Rönngren, representant Umeå kommun
Mimmi Rönqvist, studeranderepresentant
Anton Sandin, studeranderepresentant
Julia Sjölin, studeranderepresentant
Anna Widén, humanistisk fakultet

PERSONAL

Katarina Pierre, museichef
Mattias Andersson, museiassistent
Olle Ebgen-Ljungblad, museitekniker
Jonas Holmberg, museivärd
Anders Jansson, museiintendent
Sofia Johansson, museiintendent (tjänstledig)
Karin Jonsson, museipedagog
Marie Kårebrand, administrativ samordnare (fr.o.m. 181201)
Lisa Lundström, museiintendent
Denise Mångsén, museipedagog (tjänstledig)
Emma Mårtensson, museivärd
Karin Nordbrandt, museivärd
Magnus Olofsson, museitekniker
Pierre Persson, museivärd
Maja Sandow, administrativ samordnare (tjänstledig fr.o.m. 180924)
Brita Täljedal, museiintendent
Helena Vejbrink, kommunikatör
Martina Wolgast, museivärd
Polly Yassin, museivärd

Under året har även visstidsanställda museipedagoger, museivärdar och tekniker arbetat vid Bildmuseet.

UTSTÄLLNINGAR

Amar Kanwar / The Sovereign Forest

- 2018/03/11 (plan 3)

The Sovereign Forest [Den autonoma skogen] var en poetisk betraktelse över markkonflikter i den indiska delstaten Odisha. Delstatsregering och storföretag vill utvinna naturresurser och bygga nya industriområden. Lokalbefolkningen vill bevara de naturområden där de bor och arbetar. Utställningen vittnade om motstånd från hela samhällen såväl som från enskilda människor.

The Sovereign Forest berättade om konflikterna och erbjöd alternativa sätt att förstå brott, politik, mänskliga rättigheter och ekologi. Amar Kanwars utställning ställde frågor om poesi som bevis i en rättegång, om vårt seende, om medkänsla, rättvisa och om självbestämmande - allt i en installation med filmer, riskorn, böcker, texter och fotografier.

Amar Kanwar skapade *The Sovereign Forest* i samarbete med aktivisten och redaktören Sudhir Pattnaik / Samadrusti och den grafiska formgivaren Sherna Dastur.

Amar Kanwar (f. 1964) är född och verksam i New Delhi, Indien. Han är konstnär och filmare och hans verk har presenterats på en rad internationella filmfestivaler, konstbiennaler och museer runt om i världen. 2017 deltog han exempelvis för fjärde gången i rad i konstfestivalen Documenta i Kassel, Tyskland.

Do Ho Suh / Passager

- 2018/04/15 (plan 4 och 6)

Konstnären Do Ho Suh intresserar sig för arkitektur som både fysiska och mentala platser. Han har omsorgsfullt dokumenterat rum där han bott och arbetat - sitt barndomshem i Sydkorea och ateljéer och lägenheter i New York och London - för att sedan återskapa dem som visuellt anslående konstverk.

I den stora installationen *Passage/s* kombinerade konstnären passager, hallar och korridorer från olika hem han haft. I transparenta textila strukturer gestaltade han erfarenhet av mobilitet och förändring, av att överskrida gränser och röra sig mellan olika mentala tillstånd. Ett videoverk tog oss med genom en oändlig korridor av skiftande miljöer, ett annat lät oss färdas vertikalt genom en byggnad utan slut.

Do Ho Suh (f. 1962, Sydkorea) bor och arbetar i London. Han representerade Sydkorea vid Venedigbiennalen 2011 och har haft utställningar på konstinstitutioner som Contemporary Arts Center, Cincinnati (2016); MOCA Cleveland (2015-2016); MCA San Diego (2016); The Contemporary Austin, Texas (2014); National Museum of Modern and Contemporary Art, Seoul, Korea (2013); 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Japan (2012-2013 och

2005); Hiroshima City Museum of Contemporary Art, Hiroshima, Japan (2012); University of San Diego, California (2012); Samsung Museum of Art Seoul, Korea (2012); Seattle Art Museum, Washington (2011 och 2013) och Tate Modern, London (2011).

Utställningen på Bildmuseet var Do Ho Suhs första separatutställning i Skandinavien. Curator: Katarina Pierre. Tack till Lehmann Maupin, New York/Hongkong och Victoria Miro, London.

Dada är Dada

- 2018/05/20 (plan 5)

Utställningen *Dada är Dada* presenterade måleri, teckning, fotografi, dokument, collage, objekt, ljudinspelningar och film från en av 1900-talets mest inflytelserika konströrelser. Dada uppstod 1916 i Zürich som en reaktion mot det borgerliga samhällets värdekonservatism, konventionella estetiska idéer och nationalism. Under några korta år utvecklades rörelsen till ett nätverk av samarbeten som spred sig över stora delar av världen.

Dada kan ses som den första internationella konströrelsen men var aldrig någon helt entydig konstriktning i traditionell mening. Snarare var dada en smältdegel av många olika stilar och uttryck som hölls samman av ett kritiskt förhållningssätt till samhället och konsten, ett avståndstagande med närmast anarkistiska drag.

Dada engagerade bildkonstnärer, författare och musiker. I en vilja att föra samman konst och liv använde man sig av nya material och vitt skilda uttrycksformer som collage, readymades, happenings, performance, gatuteater, ljudpoesi och film. Ytligt sett utmärktes verken i hög grad av nonsens, irrationalitet och lekfullhet. Humor, ironi, slagfärdighet, hån och satir var det språk som dadaisterna använde för att kritisera och ifrågasätta sin samtid.

Utställningen lyfte fram dadaisternas antinationalism, deras gränsöverskridande nätverk och vilja att ifrågasätta etablerade system och strukturer. Producerad av Bildmuseet och verken hade lånats in från privata samlingar i Europa. Curatorer: Brita Täljedal (Bildmuseet), Alexandre Fruh (Atelier Caravane), Adrian Notz (Cabaret Voltaire). Utställningsdesign: Alexandre Fruh

Konstnärer och poeter som fanns representerade i utställningen: Pierre Albert-Birot, Celine Arnauld, Hans Arp, Hugo Ball, Erwin Blumenfeld, Bob Brown, Serge Charchoune, Paul Citroen, René Clair, Jean Crotti, Sonia Delaunay, Marcel Duchamp, Suzanne Duchamp, Joaquín Edwards Bello, Viking Eggeling, Max Ernst, Elsa von Freytag-Loringhoven, George Grosz, Raoul Hausmann, Emmy Hennings, Richard Huelsenbeck, Hannah Höch,

Marcel Janco, Paul Joostens, Lajos Kassák, Greta Knutson-Tzara, Man Ray, Pierre de Massot, László Moholy-Nagy, Clement Pansaers, Francis Picabia, Georges Ribemont Dessaignes, Hans Richter, Kurt Schwitters, Sophie Taeuber-Arp, Theo Van Doesburg, Paul Van Ostaijen, Henri Pierre Roché, Tristan Tzara, Carel Willink, Beatrice Wood.

Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill
2018/03/16 - 2018/09/09 (plan 2)

Vad gör man då det känns omöjligt att leva upp till allt som förväntas av en?
Vad gör man om man bär på en längtan efter något som man själv knappt kan sätta ord på?

Fågeln i mig flyger vart den vill utsågs till 2017 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. Sara Lundberg, som skapat både bild och text, mottog priset i mars 2018 under Littfest - Umeå internationella litteraturfestival. I samband med det öppnade Bildmuseet en utställning med skisser och original till den prisade boken.

I *Fågeln i mig flyger vart den vill* gestaltar Sara Lundberg konstnärligt och litterärt övertygande konstnären Berta Hanssons uppväxt i en liten jämtländsk by i början av 1900-talet. Sara Lundbergs bildvärld är målerisk, färgstark och symbolmättad. Där finns ett ovanligt driv, drastiska växlingar av perspektiv och mycket fart och rörelse. Bildteknikerna i utställningen var framför allt akvarell, gouache och kollage.

Fågeln i mig flyger vart den vill är Sara Lundbergs femte och hittills mest omfattande bilderboksverk. Boken kom ut 2017 på Mirando förlag, och tilldelades också Augustpriset. I utställningen på Bildmuseet presenterades original och skisser till boken.

John Akomfrah / Purple
2018/04/13 - 2018/09/16 (plan3)

Purple är en trollbindande sexkanalig videoinstallation om människans relation till naturen och planeten, skapad av den brittiske konstnären John Akomfrah. I en tid då nivåerna av växthusgaser från mänskliga aktiviteter är högre än någonsin och glaciärerna smälter, lyfter *Purple* den brännande frågan om människans ansvar.

I sitt mäktiga filmverk kombinerar John Akomfrah historiska bilder och klipp ur arkivfilmer med egna iscensättningar och ett hypnotiskt ljudspår. De nya filmsekvenserna är inspelade i områden med särskilt klimat känsliga ekosystem, som Grönland, Alaska och Marquesasöarna i Franska Polynesien och på olika platser i Storbritannien. Tillsammans med arkivbilder och filmklipp från 1940-talet fram till i dag bildar de ett mångskiktat montage av aktuell politik, historia och fiktion.

Genom det en timme långa verket löper flera parallella teman. I de sex monumentalprojektionerna vävs fragmenten samman till en helhet och öppnar för många olika betraktelser av det ömtåliga förhållandet mellan människa och planet.

Purple är en uppföljare till *Vertigo Sea*, som 2015 visades på Bildmuseet, den första visningsplatsen efter premiären på Venedigbiennalen samma år.

John Akomfrah (f. 1957 i Accra, Ghana) är en brittisk konstnär, filmare och författare bosatt och verksam i London. Han var en av grundarna till Black Audio Film Collective, en grupp konstnärer och filmare som undersökte svart brittisk identitet. 1998 startade han filmproduktionsbolaget Smoking Dogs Films tillsammans med konstnärerna David Lawson och Lina Gopaul, även de medlemmar i BAFC, och har sedan dess framgångsrikt fortsatt sin individuella praktik som filmare och konstnär.

John Akomfrah's verk har bland annat visats på Prospect i New Orleans; Documenta, Kassel; Centre Pompidou, Paris; Venedigbiennalen; Tate Britain, London; Whitechapel Gallery, London; MoMa, New York, och på filmfestivalerna i Cannes och Toronto. 2017 fick han det prestigefyllda Artes Mundi-priset.

Purple har producerats av Smoking Dogs Films på uppdrag av Barbican, London; Bildmuseet, Umeå; TBA21-Academy, Wien; Institute of Contemporary Art, Boston, och Museu Coleção Berardo, Lissabon.

C.R.E.A.M. / Konsthögskolan Umeå

2018/05/04 - 2018/05/20

Årets examensutställning av masterstudenterna vid Konsthögskolan vid Umeå universitet hette *C.R.E.A.M.* (Cash Rules Everything Around Me). Titeln refererade till ett kritiskt ifrågasättande av rådande värderingar och möjligheterna att utmana dessa genom konstnärliga uttryck.

Utställningen presenterade verk av Carolina Andreasson, Emil Carlsjö, Micaela Cignozzi, Laura Heuberger, Jenny Käll, Ariadna Mangrané, Frederico Sjöstrand de Oliveira och Alexander Skats. Deras huvudhandledare var konstnären Christoph Draeger, professor vid Konsthögskolan.

C.R.E.A.M. var kulmen på fem års studier i fri konst och visade ett brett spektrum av idéer. Utifrån sina specifika intressen och personligheter har studenterna utvecklat självständiga sätt att arbeta.

Ekologins visionärer

2018/06/15 - 2018/10/21

Konstverken i utställningen *Ekologins visionärer* presenterade alternativa förhållningssätt och idéer om människans relation till naturekologier, sociala ekologier och mentala ekologier - system som ofrånkomligen hänger samman och påverkar varandra. De medverkande konstnärerna föreslår mer hållbara inställningar till människans plats på jorden.

I *Ekologins visionärer* visades videoverk, teckningar, ljudverk, böcker och installationer av Ursula Biemann (f. 1955, Schweiz) och Paulo Tavares (f. 1980, Brasilien), Carolina Caycedo (f. 1978, Storbritannien), den internationella gruppen Futurefarmers, Marjetica Potrč (f. 1953, Slovenien), Samuel Roturier (f. 1982, Frankrike), Erik Sjödin (f. 1979, Sverige), Leena Valkeapää (f. 1964, Finland) och Oula-Antti Valkeapää (f. 1970, Finland) samt Elin Már Øyen Vister (f. 1976, Norge).

Till utställningen hörde boken *Eco Visionaries / Art, Architecture, and New Media after the Anthropocene*, producerad i samarbete mellan Bildmuseet; MAAT i Lissabon; HeK i Basel; och LABoral i Gijón. Tack till Schweiziska kulturrådet Pro Helvetia.

Jochen Lempert / Plötslig vår

2018/06/15 - 2018/10/21

Jochen Lempert är utbildad biolog och arbetar sedan tidigt 1990-tal som konstnär med svartvitt fotografi som främsta medium. Djur och natur är hans huvudsakliga motiv, och dessa observerar han med en blick som är lika mycket forskarens som konstnärens.

Med analog 35-mm kamera registrerar han fågelflockar, insekter, havsvågor eller spelet mellan ljus och skugga i ett bladverk. Även i tätbefolkade storstads- miljöer finner han motiv. Flera av fotografierna i utställningen är tagna i konstnärens hemstad Hamburg och i Umeå.

I utställningsrummet presenterade Jochen Lempert sina verk utan ram eller annan montering. Tittade man noga framträdde paradoxala, helt oväntade samband mellan bilderna. Jochen Lempert sammanför motiv med gemensamma nämnare, låter dem inleda oväntade dialoger och öppnar på så vis för nya tolkningar och associationer.

Jochen Lempert (f. 1958) är verksam i Hamburg, Tyskland. Hans arbeten har visats i utställningar runt om i världen men det här är hans första separat- utställning i Norden. 2017 tilldelades Lempert det prestigefyllda priset Camera Austria Award for Contemporary Photography.

William Kentridge / The Refusal of Time

2018/10/12 - 2019/03/17

The Refusal of Time [Att vägra tiden] är en suggestiv betraktelse över tidens natur. Med allusioner till Einsteins relativitetsteori och tankeexperiment, till rymdfärder, Platons grotta och stumfilm har William Kentridge skapat en berörande och fantasifull berättelse om vårt sätt att förstå tid. Kan vi någonsin verkligen förstå tidens flykt i en värld i ständig förändring?

Musik och ljudlandskap: Philip Miller

Videoredigering: Catherine Meyburgh. Dramaturgi: Peter Galison

I installationens fem stora projektioner kombinerades teckning, animation, fotografi, film, poesi och performance. Ur megafoner på höga stativ strömmade ett komplext ljudspår ut i det mörka rummet, och i mitten en stor mekanisk träkonstruktion - en andningsmaskin som andades med hypnotiskt jämna andetag.

William Kentridge (f. 1955, Sydafrika) är verksam i Johannesburg och betraktas som en av världens mest betydande nu levande konstnärer. Det här var första gången som *The Refusal of Time* visades i Sverige. Installationen presenterades här som en del av utställningen *Entangle / Konst och fysik*.

Entangle / Konst och fysik

2018/11/16 - 2019/04/07

Svarta hål, mörk materia, gravitation, rymd, tid och rörelse är fenomen som fascinerar både forskare och konstnärer. Utställningen *Entangle / Konst och fysik* presenterade måleri, installation, mode, arkitektur, skulptur, film, digital konst och fotografi inspirerad av vetenskapen om de fundamentala villkor som skapar vår värld.

Som medkurator bjöd Bildmuseet in Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN. Dit inbjuds konstnärer för att skapa arbeten med anknytning till sökandet efter universums minsta beståndsdelar. Flera av de internationellt uppmärksammade konstnärer som medverkade i *Entangle* har deltagit i konstprogrammet vid CERN och några av verken var skapade specifikt för utställningen på Bildmuseet.

Medverkande konstnärer var Julius von Bismarck (Tyskland), Julian Charrière (Schweiz), Sou Fujimoto (Japan), Iris van Herpen (Nederländerna), Ryoji Ikeda (Japan, Frankrike), William Kentridge (Sydafrika), Rafael Lozano-Hemmer (Kanada), Goshka Macuga (Polen, Storbritannien), Davide Quayola (Italien, Storbritannien), Solveig Settemsdal (Norge, Storbritannien), Keith Tyson (Storbritannien), Jorinde Voigt (Tyskland) och Carey Young (USA, Storbritannien).

Entangle producerades av Bildmuseet och sammanställdes i samarbete med Ariane Koek. Till utställningen hörde ett ljudmoln som lät besökare lyssna till texter av fysiker och konstnärer som medverkade i utställningen, reflektioner som visade på skillnader såväl som likheter i sätten att se vårt universum. Utställningskatalogen innehåller texter av fysikern och bästsäljande författaren Carlo Rovelli, konsthistorikern Gavin Parkinson, vetenskapsjournalisten Philip Ball, forskare, medverkande konstnärer och kuratorn Ariane Koek.

Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural
2018/11/16 - 2019/05/19

Huvudpersonerna i Ângela Ferreras utställning var den sydafrikanska sångaren Miriam Makeba, som bannlystes från hemlandet för sitt ställningstagande mot apartheid, och den portugis-amerikanska aktivisten George Wright, landsflyktig från USA. Båda var inspirerade av idéer om afrikansk frigörelse, och båda fann en fristad i Västafrika. I *Pan African Unity Mural* vävde Ferreira samman Makebas och Wrights livshistorier med sin egen.

Ângela Ferreira (f. 1958, Moçambique) är bosatt i Lissabon. Hon representerade Portugal på Venedigbiennalen 2007 och har senare bland annat ställt ut på DePaul Art Museum, Chicago (2017); Johannesburg Art Gallery (2017); Taipeibiennalen (2016); GIBCA, Göteborg (2015), och ZONAMACO, Mexico City (2015).

Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural och tillhörande utställningskatalog producerades av Bildmuseet i samarbete med MAAT: Museum of Art, Architecture and Technology i Lissabon. Detta var konstnärens första separatutställning i Skandinavien.

PROGRAM

JANUARI

SÖN 21/1 kl 14.00-15.00

Visning av intendent Sofia Johansson

Museiintendent och curator Sofia Johansson gav en visning av den indiske konstnären och filmaren Amar Kanwars utställning *The Sovereign Forest*.

FRE 26/1 kl 17.00-21.00

Art Friday och konsert med Gidge

Bildmuseet rivstartade vårterminens Art Fridays med en livekonsert med den internationellt hyllade elektroduon *Gidge*, Jonatan Nilsson och Ludvig Stolterman med rötter i Umeå. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till 21.00.

SÖN 28/1 kl 13.00-14.00

Visning på engelska

Visning av Bildmuseets utställningar på engelska. Tre utställningar visades: *Amar Kanwar / The Sovereign Forest*, *Dada är Dada* och *Do Ho Suh / Passager*.

SÖN 28/1 kl 14.00-15.00

Visning av intendent Brita Täljedal

Museiintendent och curator Brita Täljedal gav en visning av utställningen *Dada är Dada*.

FEBRUARI

FRE 2/2 kl 17.00-21.00

Art Friday med gäst-DJ:s *Duschpalatset*

Art Friday på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Kvällens gäst-DJ:s var *Duschpalatset* och dessutom var det drop-in-workshop i bildverkstaden under kvällen.

SÖN 4/2 kl 14.00-15.00

En egen plats

Ana Betancour, rektor vid Arkitektthögskolan, Umeå universitet, gav en föreläsning inspirerad av Do Ho Suhs utställning *Passager*.

FRE 9/2 kl 17.00-21.00

Art Friday och Teater / *MaMa Dada!*

Art Friday på Bildmuseet, med konst, bar och fri entré. Den här kvällen gavs en teaterföreställning om de kvinnliga dadaisterna, i utställningen *Dada är Dada*. Föreställningen arrangerades i samarbete med Umeå teaterförening.

SÖN 11/2 kl 14.00-15.00

Gästvisning / *Dada - att göra skillnad*

Ann-Catrine Eriksson, konstvetare samt utbildningsledare för humanistiska fakulteten vid Umeå universitet och Christina Svens, teatervetare och lektor i litteraturvetenskap vid Umeå universitet gav en gästvisning i utställningen *Dada är Dada*. Visningen fokuserade på dada-rörelsens gränsöverskridande uttryck och det stora modet att ifrågasätta allt för att kunna skapa samhällelig och konstnärlig skillnad.

FRE 16/2 kl 14.00-15.00

Art Friday med Walk and Talk

Fredagskväll på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Den som ville fick följa med på ett samtal i och om utställningarna, en "Walk and Talk". Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till 21.00.

SÖN 18/2 kl 14.00-15.00

Våld på urfolks marker

Kristina Sehlin MacNeil, etnolog vid Umeå universitet, gav en föreläsning i anslutning till utställningen *The Sovereign Forest* av konstnären och filmskaparen Amar Kanwar. I sin föreläsning berättade Kristina Sehlin MacNeil om vad hon kallar extraktivt våld, det vill säga direkt våld mot människor, djur och natur i samband med att man utvinner naturtillgångar. Det är en typ av våld som framför allt påverkar människor med starka kopplingar till sina marker, som till exempel samer i Sverige och aboriginer i Australien.

FRE 23/2 kl 17.00-21.00

Art Friday med konstquiz

Fredagsmingel med konst, bar och fri entré. Denna fredag Konstquiz för alla som ville vara med och tävla. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till 21.00.

SÖN 25/2 kl 11.00-18.00

Första världskriget - 1900-talets urkatastrof

Historikern Jacob Stridsman, Umeå universitet, gav en föreläsning i anslutning till utställningen *Dada är Dada*. Dada uppstod 1916 i Zürich mitt under det pågående världskriget. I sin föreläsning berättade Jacob Stridsman om bakgrund och orsaker till kriget och diskuterade dess konsekvenser.

TIS 27/2 kl 10.00

Bokrea i museishopen

Årets bokrea i museishopen startade. Besökare kunde fynda bland böcker, konstkataloger och olika sorters bildsouvenirer.

MARS

FRE 2/3 kl 17.00-21.00

Art Friday med gäst-DJ:s och skapande

Gäst-DJ:s var Umeåmusikerna Anna Levander (Dolce) och Jesper Lindqvist (Eterkropp och Spiceboys). Den här fredagen erbjöds dessutom öppen workshop med drop-in i bildverkstaden för den som ville skapa själv.

LÖR 3/3 kl 14.00-16.00

Samtida Dada

Utställningen *Samtida Dada* var en del av ett konstpedagogiskt projekt i samarbete mellan Midgårdsskolan och Bildmuseet. Den visades i bildverkstaden under perioden 3-11/3 och presenterade kollage av 24 elever från skolans estetiska program, Bild och form, åk 1, inspirerade av Bildmuseets utställning *Dada är Dada*. Lördag 3/3 bjöd elever på poesiläsning i sin utställning.

SÖN 4/3 kl 14.00-15.00

Markkonflikter och samers markanvändning

Malin Brännström, jurist och rättsvetare vid Umeå universitet gav en föreläsning i anslutning till utställningen *Amar Kanwar / The Sovereign Forest*. I sin föreläsning berättade hon om markkonflikterna i norra Sverige, där samer tvingats bevisa urminnes hävd för att behålla rätten att låta sina renar beta på privat ägd mark. Hon disputerade 2017 med doktorsavhandlingen *Skogsbruk och renskötsel på samma mark: En rättsvetenskaplig studie av äganderätten och renskötselrätten*.

FRE 9/3 kl 17.00-21.00

Art Friday - *The Sami Way*

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar, musik och fri entré. I samarbete med Samiska veckan bjöds ett kvällsprogram med musik, dansperformance, quiz och mycket annat.

Kl 17.00 Inom projektet *Design + Sami* undersökte masterstudenter från Designhögskolan hur olika samhällen i norra Sverige möts och förändras. I samarbete med orternas sameföreningar besökte de Övre Soppero, Jokkmokk och Ammarnäs för att hålla workshoppar i hållbar design. Här berättade studenterna själva om processen.

Kl 18.00-19.00 DJ: 169, Mio Negga.

Kl 18.00-18.30 Visning av utställningen *Amar Kanwar/ The Sovereign Forest*, en poetisk betraktelse över markkonflikter i den indiska delstaten Odisha.

Kl 19.00-19.15 Quiz på engelska om samisk kultur med quizledaren Johan Sandberg McGuinne som gjorde succé med sin *Crash Course - Sami History for Dummies* på Bildmuseet under Samiska veckan 2017.

Kl 19.15-19.30 Dans av och med dansaren och koreografen Liv Aira, ursprungligen från Jokkmokk och nu verksam i Barcelona. Föreställningen presenterades i samarbete med Sameslöjdstiftelsen.

Kl 19.30-19.45 Livemusik: *Uppför fjäll* med Natalie Carrion är årets bästa låt i Sápmi. Natalie Carrion kommer från Umeå och har senast uppträtt i Studio Sapmi och under Musikhjälpen i Umeå.

Kl 19.45-21.00 DJ: 169, Mio Negga.

SÖN 11/3 kl 14.00-15.00

Lars Nittve om Duchamps flasktorkare

Flasktorkaren, en konstens frihetshjälte. Lars Nittve, tidigare museichef vid en rad stora konstmuseer runt om i världen, gav en föreläsning i utställningen *Dada är Dada*. På Bildmuseet berättade Nittve om hur Duchamp befriade konsten och expanderade det vi kallar konst till en kategori av en helt annan ordning än det vi menar när vi talar om t ex musik, litteratur eller teater. Han talade också om hur en enkel flasktorkare förlöste Kinas konstnärer efter kulturrevolutionen.

FRE 16/3 kl 17.00-LÖR 17/3 01.00

Art Friday med Littfest!

Läsningar av poeter från hela Europa. Skuggteatern tolkade Dada. Livemusik av Väårt. DJ:s, kafé och bar. Vernissage: *Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill*. Tillsammans med Littfest - Umeå internationella litteraturfestival - upprepades succén med en festkväll på Bildmuseet. Kvällen till ära förlängdes Art Friday. Hela Bildmuseet med museishop, utställningar och program var öppet till 22.30, och bottenvåningen med restaurang och musik till kl 01.00.

Kl 17.00 Litteraturmingel i restaurangen och öppen bildverkstad på plan 2 med tema bilderbok fram till 19.00

Kl 18.00 Vernissage: *Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill*. *Fågeln i mig flyger vart den vill* av författaren och bildskaparen Sara Lundberg utsågs till 2017 års bästa bilderbok. Priset delades ut under Littfest och vinnarboken presenterades i en utställning på Bildmuseet. Sara Lundberg medverkade vid vernissagen.

Kl 19.00 Dada-Performance: *Poproretotenontotitötösos*. Skuggteatern tolkade dada på plan 5. Mitt bland besökarna i Bildmuseets utställning *Dada är dada* pågick en löpande performance på dadaistiskt tema. Medverkade gjorde Love Ersare, Karin Malmberg, Emil Nilsson-Mäki och Magnus Nilsson-Mäki.

Kl 20.00 Poesiläsning I. Läsningar i Do Ho Suhs utställning *Passager*.
Medverkande poeter: Göran Greider, Jonas Ellerström, Hanna Hallgren, Yekta och Yolanda Aurora Bohm Ramirez. Presentatör: Per Bergström.

Kl 21.00 DJ:S. Kvällens DJ:s var den dynamiska duon bakom kulturtidskriften *Ord&Bild*, redaktörerna Ann Ighe och Marit Kapla. De stod för musiken på plan 0 fram till 23.00.

Kl 21.30 Poesiläsning II. Läsningar i Do Ho Suhs utställning *Passager*.
Medverkande poeter: Aase Berg, Helen Mort, Mats Söderlund, Eiríkur Örn Norðdahl och Nino Mick. Presentatör: Helena Fagertun.

Kl 23.00 Livemusik: *Väärt*
Väärt live på Bildmuseets scen på plan 0. Bandet framförde äldre låtar och nytt material från sitt fjärde studioalbum, som kom 2018. Konserten var ett samarrangemang med studieförbundet Bilda.

SÖN 18/3 kl 13.00-13.45
Söndagsvisning på engelska
Visning av Bildmuseets pågående utställningar på engelska.

FRE 23/3 kl 17.00-21.00
Art Friday med gäst-DJ:s
Fredagskväll på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Fredagens speciellt inbjudna DJ:s var Sebastian Holmlund och Adam Forsberg, frontfigurer i hyllade garagerockbandet *Spice Boys*.

FRE 25/3 kl 14.00-15.00
Dada och den östjudiska jiddischkulturen
En föreläsning av Tom Sandqvist, konstvetare, professor i konstteori vid Konstfack i Stockholm och författare till bland annat boken *Dada Öst: Rumänerna på Cabaret Voltaire*. I sin föreläsning berättade Tom Sandqvist om hur dada-rörelsen växte fram ur en levande konstnärlig tradition i Östeuropa - speciellt i Rumänien - och kom till Zürich med en grupp rumänska modernister som flydde kriget. Bland dem fanns bland andra förgrundsgestalten Tristan Tzara, som också var den som myntade begreppet 'Dada'.

FRE 30/3 kl 17.00-21.00
Art Friday med visning
Art Friday på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet. Denna fredag gavs en visning kl 19.00 av Bildmuseets utställningar.

APRIL

FRE 6/4 kl 17.00-21.00

Art Friday med Sobad & Skrrk (DJ-set) + workshop

Art Friday på Bildmuseet med konst, bar, gäst-DJ:s och öppen kreativ workshop. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang hade kvällsöppet till 21.00. DJ:s var Sobad & Skrrk (DJ-set).

SÖN 8/4 kl 14.00-15.00

Visning av intendent Brita Täljedal

Museiintendent och curator Brita Täljedal gav en visning av utställningen *Dada är Dada*. Som en av de tre curatorer som sammanställt utställningen berättade hon om dada-rörelsen med utgångspunkt från ett urval av utställningens verk.

FRE 13/4 kl 17.00-21.00

Art Friday och öppning av utställningen *John Akomfrah / Purple*

Art Friday med vernissage, konst och bar. Vi öppnade den brittiske konstnären och filmaren John Akomfrahs stora videoinstallation *Purple*, en uppföljare till *Vertigo Sea*, som visades på Bildmuseet som första visningsplats efter premiären på Venedigbiennalen 2015. Utställningen invigdes 19.00 genom ett samtal mellan John Akomfrah och museichef Katarina Pierre.

SÖN 15/4 kl 14.00-15.00

Dada och dans

Idéhistorikern och dansskribenten Britt-Marie Styrke gav en föreläsning i utställningen *Dada är dada*. Hon fokuserade på de kvinnliga danskonstnärer inom det tidiga 1900-talets avantgarde som rörde sig i kretsen av dada. Med förvrängda kroppar och utmanande rörelser gestaltade de sin idé om en antikonst och en upplösning av förlegade ideal.

FRE 20/4 kl 17.00-21.00

Art Friday med performance

Art Friday på Bildmuseet med konst och bar. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till klockan 21:00. Den här kvällen performance (19.00): Den franske skådespelaren Philippe Girard framförde dada-poesi. För svensk publik är han mest känd för sin medverkan i filmer som *Cyrano de Bergerac* och *Micmacs*. I Frankrike har han spelat på många stora teaterscener, allt från Shakespeare och Molière till samtida författare som Oliver Py.

SÖN 22/4 kl 13.00-13.45

Söndagsvisning på engelska

En visning på engelska av Bildmuseets pågående utställningar: *Dada är dada*, *Do Ho Suh / Passager* och *Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill*.

SÖN 22/4 kl 14.00-15.00

Arktis i förändring - Tinande palsa, bubblande vattendrag

En föreläsning av Reiner Giesler, professor i terrester ekologi vid Umeå universitet. Föreläsningen var en del av programverksamheten i anslutning till John Akomfrahs filminstallation *Purple*.

FRE 27/4 kl 17.00-21.00

Art Friday med konstquiz

Fredag på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till klockan 21.00. Den här fredagen var det konstquiz klockan 19.00.

MAJ

FRE 4/5 kl 17.00-21.00

Art Friday och öppning av Konsthögskolans examensutställning *C.R.E.A.M*

Fredagskväll med vernissage och bar. Klockan 19.00 öppnade *C.R.E.A.M.* (Cash Rules Everything Around Me), årets examensutställning av masterprogrammet på Konsthögskolan, Umeå universitet. Konstnärerna fanns på plats. Välkomsttal av Konsthögskolans prefekt Katrin Holmqvist-Sten. Christoph Dreager, professor och huvudhandledare, presenterade utställningen.

SÖN 6/5 kl 14.00-15.00

Födelsen och vad Dada kan lära oss

En föreläsning av Adrian Notz, direktör för Cabaret Voltaire i Zürich och en av curatorerna för utställningen *Dada är Dada*. Föreläsningen, som var finalen i programserien i anslutning till utställningen, arrangerades i samarbete med Schweiziska ambassaden i Sverige. Ambassadören närvarade vid evenemanget.

FRE 11/5 kl 17.00-21.00

Art Friday och filmvisning

Fredagskväll med konstfilm och barmingel. Klockan 19.00 visades 3-minutersfilmer på temat *Röra sig*, skapade av studenter från Konsthögskolans kandidatprogram under handledning av Annika Ström, konstnär och gästlärare. Gäst-DJ:s denna kväll var DJ Puzzle (Christoph Draeger) med vän.

SÖN 13/5 kl 13.00-14.00

Guidad visning av *C.R.E.A.M.*

Studenter från Konsthögskolan gav en guidad visning av sin utställning *C.R.E.A.M.*

SÖN 13/5 kl 14.00-15.00

Stipendieutdelning

Utdelning av stipendier till studenter vid Konsthögskolan i deras utställning *C.R.E.A.M.*

FRE 13/5 kl 17.00-21.00

Art Friday med performance, läsningar och musik

Från klockan 18.00 och hela kvällen läste konstnärer och konststudenter text och poesi, varvat med olika musikakter. Kvällen arrangerades i samarbete med Gore Text och Konsthögskolan.

Kl 18.00 Joyce, Ma Pui Ying (översatt av Martin Wallén),
Sebastian Adolfsson, Ellen Skafvenstedt och Evelina Jönsson

Kl 19.00 Hannah Brännström, pasi o jani, Jakob Niedziela,

Maja-Li Härdelin & Elvira Varghans och Laura Cemin

Kl 20.00 Sorcha Mae Stott-Strzala, Sara Holmström, Jonatan Nilsson
och Fest & Sorg

Kl 20.30 Arte Gabbere: DJ jet set

SÖN 20/5 kl 14.00-15.00

Guidad visning av C.R.E.A.M.

Studenter från Konsthögskolan gav en guidad visning av sin utställning
C.R.E.A.M.

FRE 25/5 kl 17.00-21.00

Art Friday med DJ Frida Selander och utdelning av VK:s kulturpris

Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - hade kvällsöppet till 21.00. Under kvällen delades VK:s kulturpris ut till den internationellt uppmärksammade konstnären Britta Marakatt-Labba. Hon berättade om sitt konstnärsskap i samtal med konstnären och jurymedlemmen Gerd Aurell. Gästande DJ var musikern Frida Selander.

JUNI/JULI/AUGUSTI

FRE 15/6 kl 17.00-21.00

Sommarvernissage på Bildmuseet

Två nya utställningar öppnades: Den internationella grupputställningen *Ekologins visionärer* och Jochen Lemperts separatutställning *Plötslig vår*. Invigningssamtal med medverkande konstnärer kl 19.00.

LÖR 16/6 kl 12.00-16.00

Erik Sjödin / *Våra vänner pollinatörerna*

Konstnären Erik Sjödin bjöd in Bildmuseets besökare att bygga bostäder åt bin och humlor av vass, näver och hampa. Erik Sjödin medverkade i utställningen *Ekologins visionärer*.

SÖN 17/6 kl 12.00-16.00

Erik Sjödin / *Våra vänner pollinatörerna*

I konstnären Erik Sjödens workshop bjöds besökarna in till bildverkstaden för att under ledning av Bildmuseets pedagoger bygga bostäder åt pollinatörer.

SÖN 17/6 kl 14.00-15.00

Upptäck naturen mitt i Umeå

Besökarna inbjöds till en exkursion till Umeås äldsta park för att upptäcka naturen i närheten tillsammans med experter. Jägmästaren Sofia Blomquist och Elisabet Andersson, biolog vid Skogsstyrelsen, berättade om betydelsen av natur i tätorten och svarade på deltagarnas frågor. Ett evenemang i anslutning till Jochen Lemperts utställning *Plötslig vår*.

SEPTEMBER

FRE 7/9 kl 17.00-21.00, LÖR 8/9 kl 12.30-17.00, SÖN 9/9 kl 12.30-17.00

Rum för performance / Skiften

Under tre intensiva septemberdagar bjöd Bildmuseet och Norrlandsoperan på en mängd performanceakter av svenska och internationella konstnärer. Temat var *Skiften* och besökarna fick uppleva akter i gränslandet där övergångar mellan tillstånd är möjliga: kroppars transformation, frågor om liv och död, platser mellan dröm och verklighet.

Program på Bildmuseet

17.45-18.00 *Horses and Heroes, re-enactment* - Sally von Rosen

18.15-18.50 *Selektion* - Lisa W Carlson & Staffan Westerlund

18.00-19.30 *Tie, Bind, Bond, Attach, Secure* - Miss Vicc Repasi

19.00-19.15 *Horses and Heroes, re-enactment* - Sally von Rosen

20.00-21.00 *Black Holes* - Seke Chimutengwende & Alexandrina Hemsley

Pågående under hela kvällen:

17.00-21.00 *Symphony of a Missing Room* - Lundahl & Seidl

17.00-21.00 Reflektionsstation i kaféet.

LÖR 8/9 Kl 12.30-17.00

Program på Bildmuseet

Kl 12.30-14.00 *Vad gör ni här?* - Ingela Ihrman/Ögonblicksteatern

Kl 13.00-13.50 *Cirkelns historia berättar* - Elin Már Øyen Vister och sångerskor

Kl 14.00-14.40 *Dry Fish* - YoungSoon Cho Jaquet

Kl 15.00-16.00 *In the Dark* - Laura Cemin

Kl 16.00-17.00 *Palmyra* - Bertrand Lesca & Nasi Voutsas

Pågående under hela dagen:

Kl 12.00-17.00 *Symphony of a Missing Room* - Lundahl & Seidl

Kl 12.00-16.00 Öppen bildverkstad inspirerad av Ingela Ihrmans performance *Vad gör ni här?*

13.00-17.00 Reflektionsstation i kaféet.

LÖR 8/9 Kl 17.00-21.00

Konstnatt i Umeå

Bildmuseet hade kvällsöppet till klockan 21.00 med utställningarna: *Ekologins visionärer*, *Jochen Lempert / Plötslig vår*, *John Akomfrah / Purple* och *Årets svenska bilderbok / Fågeln i mig flyger vart den vill*.

SÖN 9/9 kl 12.30-17.00

Program på Bildmuseet

Kl 12.30-13.00 *We Swim in One Water* - Anastasia Savinova

Kl 13.30-14.30 Långbordssamtal om performance mellan kuratorer, medverkande konstnärer och publik

Kl 15.00-17.00 *Interdine* - Gaia Crocella

Pågående under hela dagen:

Kl 12.00-17.00 *Symphony of a Missing Room* - Lundahl & Seidl

Kl 12.00-16.00 Öppen bildverkstad inspirerad av Ingela

Ihrmans performance *Vad gör ni här?*

Kl 12.00-17.00 Reflektionsstation i kaféet.

LÖR 15/9 kl 11.00-15.00

Pilgatans kulturmarknad

I samband med Pilgatans kulturmarknad bjöd Bildmuseet på konstutställningar, öppen bildverkstad och familjevisning. Pilgatans kulturmarknad var ett samarbete mellan Kreativ Kollektiv, Bokcafé Pilgatan, Bildmuseet och ABF.

SÖN 23/9 kl 14.00-15.00

Miljö och vattenkraft

Åsa Widén, doktorand vid Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap föreläste om vattendrag exploaterade av vattenkraft, i anslutning till utställningen *Ekologins visionärer*.

FRE 28/9 kl 17.00-21.00

Art Friday med Pridefestivalen

Konst, DJ, quiz och bar. Denna Art Friday gästades Bildmuseet av Umepride. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till 21.00. Quizet leddes av Christer Edeholt, Regnbågsbiblioteket, tillsammans med Bildmuseets Jenny Simm. Gäst-DJ var Evelina Liliequist aka DJ Explosive.

OKTOBER

FRE 5/10 kl 13.00-17.00

Konstnärssamtal: *Ekologins visionärer*

I anslutning till utställningen *Ekologins visionärer* arrangerade Bildmuseet en fredagseftermiddag med konstnärssamtal och panelsamtal om konst som svar på världens ekologiska utmaningar. I samtalen, liksom i den pågående utställningen, medverkade konstnärerna Amy Franceschini från den internationella konstgruppen Futurefarmers och Marjetica Potrč. Introduktion och moderator: Museiintendent Anders Jansson, Bildmuseet. I samarbete med Konstkonsulenterna Västerbotten och Konsthögskolan, Umeå universitet.

FRE 5/10 kl 17.00-21.00

Art Friday med filmvisning

Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till 21.00. Kl 19.00 visades filmen *Acoustic Ocean* av Ursula Biemann, en av de medverkande konstnärerna i utställningen *Ekologins visionärer*.

SÖN 7/10 kl 14.00-15.00

Astroekologi - Ekologiska visioner till den yttersta punkten

En öppen söndagsföreläsning av Natuschka Lee, Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap, Umeå universitet. På Bildmuseet berättade hon om sin forskning och särskilt projektet *Pollinerande insekter* som undersöker pollinerande insekters inverkan på jorden men också syftar till att rädda viktiga utrotningshotade insekter, framför allt nordbiet. Evenemanget var en del av programmet till Bildmuseets utställning *Ekologins visionärer*.

FRE 12/10 kl 17.00-21.00

Art Friday, öppning av utställningen *William Kentridge / The Refusal of Time*

Art Friday med vernissage, DJ och bar. Museichef Katarina Pierre och gästcuratorn Ariane Koek invigningstalade. Vetenskapshistorikern och fysikern Peter Galison, Harvard University, medverkade via Skype i ett samtal med Ariane Koek.

SÖN 21/10 kl 14.00-15.00

Post-Industrial Landscapes: A look into diverse ecology and cooperative urban re-engineering.

Alejandro Haiek, Arkitektshögskolan, Umeå universitet, föreläste. I samarbete med olika konstgrupper, stadsaktivister och gräsrotsrörelser har han skapat *The Public Machinery*, en serie deltagandeprojekt inriktade på demokratisering av stadsmiljön och återupplivning av inaktiva och oreglerade landskap. Han är en av grundarna till Lab.Pro.Fab. Evenemanget var en del av programmet till Bildmuseets utställning *Ekologins visionärer*.

FRE 26/10 kl 11.00-14.00, LÖR 27/10 kl 13.00-16.00, SÖN 28/10 kl 13.00-16.00

Performance: *Bolo Bolo Eternal Steps*

Bolo Bolo Eternal Steps tog plats i ett scenrum med 500 kg salt. Med kropp och rörelse skapade dansaren och koreografen YoungSoon Cho Jaquet ett landskap som långsamt förändrades under en tre timmar lång performance. Bosatt i Schweiz men uppvuxen i Sydkorea hämtar hon influenser från såväl den asiatiska som den västerländska kulturen.

NOVEMBER

FRE 2/11 kl 17.00-21.00

Art Friday med DJ Thomas Hedlund

Fredagkväll på Bildmuseet med konst, workshop, walk-and-talk, DJ och bar. Gäst-DJ den här kvällen var den internationellt efterfrågade supertrummisen

Thomas Hedlund med band som *Cult of Luna*, *Deportees* och de franska megastjärnorna *Phoenix* på sin meritlista. Öppen workshop hela kvällen och "walk-and-talk" kl 19.00. Hela Bildmuseet - utställningar, museishop och restaurang - var kvällsöppet till klockan 21.00.

FRE 16/11 kl 18.30-19.30

Art Friday och öppning av två nya utställningar: *Entangle / Konst och Fysik* och *Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural*

Fredagskväll på Bildmuseet med dubbelvernissage, presentationer, gäst-DJ och bar. Under kvällen medverkade museichef Katarina Pierre och museiintendent Anders Jansson, konstnären Ângela Ferreira, gästcuratorn Ariane Koek och fysikern Subodh Patil. Umeå universitets rektor Hans Adolfsson invigde utställningarna. På plats fanns även konstnärerna Julius von Bismarck och Goshka Makuga samt fysikern Cecilia Jarlskog, Lunds universitet. Kvällens gäst-DJ var Jakob Algesten, känd som sångare och låtskrivare i *Isolation Years*, *Two White Horses* och Olof Wretlings föreställning *Diagnoserna i mitt liv*.

SÖN 18/11 kl 14.00-15.00

Konstnärssamtal med Ângela Ferreira

Konstnären Ângela Ferreira presenterade sin utställning *Pan African Unity Mural*.

SÖN 25/11 kl 14.00-15.00

Svart i Umeå

Ett föredrag om hur maktfrågor, vithets- och svensketsnormer hänger ihop och uttrycks som diskriminering och våld mot svarta idag, med efterföljande samtal om anti-svart rasism, organisering och engagemang i Umeå. Medverkande: Jenny Saba Persson, Nasteho Osman, Sumeya Isse, Samira Isse, Suhuur Ahmed, Fatima Mohamed och Najmo Mohamed.

SÖN 25/11 kl 14.00-15.00

Audiovisuellt på Art Friday

Umeå Europeiska Filmfestival gästade Bildmuseets Art Friday under fredagskvällen. Peter Sundqvist, *Videoapelsin*, framförde sitt audiovisuella verk *Det kalla tysta landet* och installationen *2109*.

DECEMBER

LÖR 1/12 kl 14.00-15.30

Familjefilm med kreativ verkstad

I samarbete med Umeå Europeiska Filmfestival visades familjefilmen *Victor och Josefine* (81 min). I bildverkstaden före och efter filmen lät vi oss inspireras av filmen.

SÖN 2/12 kl 14.00-16.00

Filmvisning och regissörsbesök

I samarbete med Umeå Europeiska Filmfestival visades *Occupied Cinema*. Filmvisningen följdes av ett samtal där regissören Senka Domanović medverkade.

FRE 14/12 kl 17.00-21.00

Art Friday med Julmarknad

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Helgens julmarknad tjuvstartade under kvällen.

LÖR 15/12 kl 11.00-15.00

Julmarknad på Bildmuseet

Julmarknad i museishopen och på flexhallsytan. Studenter från högskolorna för konst-, design- och arkitektur sålde sina alster. Arrangemanget var en del av Pilgatans julmarknad, ett samarbete med Kreativ Kollektiv, Bokcafé Pilgatan och ABF.

TORS DAG 26 APRIL 2018 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864

Nobelpriset. "Det vore väl fan om vi inte skulle få fram en pristagare", säger Göran Malmqvist till DN. Sidan 4

Greta Thurfjell: Tim Bergling gråter för att han inte orkar mer - killarna vänder bort blicken. Sidan 6

Detta kan vi förlora

John Akomfrahs gripande videoverk "Purple" visas nu på Bildmuseet i Umeå. Sara Meidell ser ett stycke uppfordrande konst i klimatets tjänst. Sidan 8

Storslagen resa i förgiftad natur

John Akomfrahs "Purple" på Bildmuseet i Umeå är en sexkanalig videoinstallation om människans relation till vår hotade planet. Sara Meidell knockas.

"John Akomfrah. Purple"
Bildmuseet, Umeå. Visas t o m 16/9.

● När färgfilm åldras är lila den färg som sist släpper taget. Lila återfinns också när dagen åldras, i ljuset i ett särskilt skede av skymningen. En syntetiskt förgiftad laddning finns samtidigt i färgen – skymtar vi den i naturen stannar ögat till, vi blir vaksamma.

Lila är en mångbottnad färg och "Purple", John Akomfrahs nya videoverk på Bildmuseet i Umeå, myllrar också av koder och möjliga läsningar.

Med en bred bakgrund, men med grunden i det dokumentära, står Akomfrah i dag stadigt i ett konst-

närligt fält där han skildrar vår tids stora frågor. Under 30 år har han haft en tyngd i postkoloniala frågor rörande minne och identitet, och i "Purple" griper han sig an den ekologiska kollaps vi möjligen står inför. Klimathotet, som ju intimt hänger samman med de andra stora utmaningarna: krigen, migrationen, de politiska konflikterna. Allt det som människan måste orka tänka på för vår överlevnad – men hur?

Med konstens hjälp, är Akomfrahs självklara svar – och i "Purple" intar han den kompromisslösa hållning som bara den gör som inte tvekar ett ens på mediet.

Det timslånga filmverket utspelar

sig på sex skärmar, sammansatta i en båge genom utställningshallen. Här skapas en symfonisk filmresa där arkivmaterial blandas med nytt material från hotade platser i världen. Greenpeaceaktivism, nöjesparker, politiska ledare, laboratoriemiljöer, naturkatastrofer och en rad betraktelser kring konsumism flimrar förbi. Dessa korsklipp med iscensättningar där Akomfrah sänt ut människor iklädda vit anorak, eller om det är skyddsdräkt, som konfronterar betraktaren stående under kraftledning eller vandrande i dödsdömda omgivning.

Ett starkt tema är skönheten och den dödsångest den skapar. Landskapsvyerna är vidunderligt vackra på gränsen till kitsch. Med närmast utstuderad grymhet exponerar Akomfrah oss för haven, bergskedjorna, skogarna, och säger samtidigt: Allt detta ska du förlora.

Försåttligt sköna är även industri-

Med närmast utstuderad grymhet exponerar John Akomfrah oss för haven, bergskedjorna, skogarna, och säger samtidigt: Allt detta ska du förlora.

landskapen och symbolscenerna för kris och evakuering; fågelflockarna som drar över himlavalvet. Teknisk briljans bidrar till den estetiska knockouten, ett utsökt detaljarbete i ljud och bild. Jag sugts motståndslöst in i verket.

Men det dominerande temat är tid. Klipp med sjuka människor och förgiftad natur berättar om hur vi i dag betalar för synderna i dåtid. Det repetitiva återvändandet till platserna understryker vidare att det är först i de långa linjerna vi ser skadorna.

Starkast spänning ligger dock i spelet mellan kronologi och det fragmentariska. Hur Akomfrah utnyttjar vår längtan efter ordning, genom att anlägga en skenbar struktur kring det uppbrutna. Uppbyggt i tydliga kapitler, från inledningens förlösningar till slutscenernas kyrkogårdar, ger verket en förförlis bild av en trygg livscykel. Men vi ser

DADA DADA DADA!

Dadaismen återuppstår i protest mot samtiden

Provocerande, omstörtande och roligt. På Bildmuseet i Umeå pågår utställningen "Dada är dada" – om en konst rörelse som känns fascinerande modern, trots att det har gått drygt hundra år efter det första uppträdandet.

En grafiskt gälen affisch, gjord av Kurt Schwitters och Theo van Doesburg, från en föreställning i Holland, där bland andra Erik Satie spelade ragtime. BILD: BILDMUSEET.

TÄNK DIG EN lördagskväll på en sankig nattklubb för 102 år sedan. Konstnären Sophie Taeuber-Arp tar på sig en dräkt av papper, tygbitar och skräp och ställer sig på scen för att dansa en schvungig dans som få har sett maken till. Fler konstnärer kommer in och läser svårbegripliga poem till ackompanjering av brölig musik, och ett slags kaos utbryter framför den begestrade publiken. Föreställningarna på Cabaret Voltaire i Zürich är startskottet för en av konstvärldens mest inflytelserika rörelser – dadaismen. En -ism som än i dag känns uppkäftig och vanvördig. Punk, långt innan punken var på tänkt.

– Dadaisterna ville bryta med den traditionella estetik och konstidealen. Det var en anti-rörelse mot den höga etablerade konsten. De protesterade mot dåtidens borgerliga ideal, men också mot ett förljuget och korrupt samhälle där första världskriget pågick som värst, säger intendent Brita Taljedal, samtidigt som en ljudinstallation med kärvt klinkande dadamusik spelas i salens högtalare.

Utställningen "Dada är dada" på Bildmuseet visar målningar, teckningar, grafiska verk, filmer och foton av de främsta dada-konstnärerna – som Hanna Höch, Max Ernst, Kurt Schwitters, Emmy Hennings och Man Ray. De flesta av konstverken har lånats in från privatpersoner och är aldrig tidigare visade i Sverige. Ett sepiafärgat foto från 1916 visar en av dadarörelsens grundare – Hugo Ball – iförd en märklig pappdräkt, som vida klär Alice Bih Kuhnes

cellulosautstyrsel på Nobelmiddagen. Hugo Ball bars in på scenen på Cabaret Voltaire, eftersom dräkten gjorde honom helt orörlig. Sedan läste han sin dikt "Karawane", innan han känkades ut igen, efter de kärnfulla slutorden:

*hej latta görem
enchige zumbada
wulaba zumbudu ulaw zumbudu
namba ba-umf
kasugauma
ba-umf*

Absurt och roligt, men oerhört provokativt för den breda publiken.

– I första hand kom konstnärsgudommar till föreställningarna, men med tiden kom också publik som faktiskt VILLE bli provocerad. Man gick till en dada-cabaret med ruttna ägg och tomater i flekan, eftersom man visste att man skulle få kasta det på dem som stod på scenen, berättar Brita Taljedal.

DADA VAR INTE bildkonst i första hand, utan en performancerörelse – man gjorde framför allt föreställningar och olika typer av provokationer. Dadaattityden – hävdandet! – var stor, präglad av satiriska uttryck, hån mot nationalism, god smak och etablerade sanningar. Den tyske målaren George Grosz, som representeras med flera verk på utställningen, satte i system att skanda militärer och politiker. Den franske konstnären Marcel Duchamp var från början målare, men när han anslöt sig till dadaismen hade han övergått till så kallade readymades. Ett av hans mest berömda verk är en flaskorkare, som han köpte i Paris redan 1914. Han ville testa idén att ta massproducerade varor och upphöja dem till konst genom att signera dem.

– Det han ville göra var att utmana vår syn på vad som är konst. Vad är original och vad är kopia? Och han provocerade något så oerhört! Så är det än i dag – när vi har visningar och berättar om Duchamp. ▶

Sophie Taeuber-Arp dansar på Cabaret Voltaire 1916.
- Bilden har ett sånt roligt uttryck - rörelsen, masken
och de här knasiga armarna! Det är klart att folk tyckte
att det var uppspöckande, säger Brita Täljedal,
intendent på Bildmuseet. BILD: BUDAPEST

Bildmuseet och Arkitektshögskolan sett från motsatt sida av Umeälven. Foto: Johan Gunséus / TT

Bildmuseets utställning hyllas i The Guardian

Publicerad 15 mars 2018

The Guardian listar bildmuseet i Umeås utställning Dada är dada som en av de mest sevärda i Europa.

Den ansedda brittiska tidningen The Guardian har [publicerat en lista](#) över de 20 mest sevärda konstupställningarna i Europa i vår.

Bland museerna med intressanta utställningar finns Louvren i Paris, Tate Modern i London och Bildmuseet i Umeå. Det är deras utställning om dadaismen, Dada är dada, som hyllas och rekommenderas ett besök.

Utställningen Dada är dada visas fram till och med 20 maj.

Top 20 art exhibitions to visit on a European city break in 2018

Dada is Dada **Bildmuseet, Umeå, Sweden**

▲ Photograph: Johan Gurséus

Dates | Until 20 May

Best in show | Sonia Delaunay

There is still time to catch the Dada exhibition at the Bildmuseet in Umeå, northern Sweden. The works range from paintings and collage to objects, sound recordings and films by dozens of Dadaists, including Marcel Duchamp and Man Ray, plus a welcome number of female artists, such as Sonia Delaunay, Sophie Taeuber-Arp and Beatrice Wood.

● Free, 10am-5pm, 9pm Fridays, closed Mondays, bildmuseet.umu.se

KULTUR

Guiden: Installation i tyg ska visa arkitektens mentala gränser

12 JANUARI 2018

På Bildmuseet i Umeå visar nu den sydkoreanska konstnären Do Ho Suh ett stort konstverk med passager, hallar och korridorer, inspirerat av olika hem han haft. Det och mer i veckans evenemangstips från Arkitekten.

Passage/s visas på Bildmuseet fram till 15 april.

FOTO THIERRY BAL

Textila passager som symbol

Till 15 april UTSTÄLLNING. Konstnären Do Ho Suh har dokumenterat rum han bott och arbetat i – sitt barndomshem i Sydkorea och ateljéer och lägenheter i New York och London – och återskapat dem till konstverk. I *Passage/s* kombinerar han passager och korridorer från de olika hemmen och presenterar arbetet i tunna textilier, vilket är tänkt att ge uttryck för mobilitet och förändring. På Bildmuseet i Umeå.

Arkitekten
2018/02/12

KULTUR

Kulturkollen!

Berättarfestivalen i Skellefteå pågår och i dag är det dags för **Historien om en soldat** med Stina Ekblad och **Glupahungern** med Ellenor Lindgren. Bland mycket annat.

Kulturredaktör: Tf Lars Böhlin 090-17 60 18 **Reporter:** Karin Bernspång 090-17 60 63 **E-post:** kultur@vk.se

Med Purple som visas på Bildmuseet till den 16 september har John Akomfrah gjort ett verk som reser i världen och i tid. Vernissage i dag.

FOTO: PER LANDFORS

Bildresa utan några givna svar

KONST. För tre år sedan gjorde han succé på Bildmuseet med Vertigo sea. Nu är John Akomfrah tillbaka med Purple och den här gången utnyttjar han sex filmdukar samtidigt.

Många besökare blev djupt berörda av Vertigo sea när det visades 2015, så Bildmuseets chef Katarina Pierre hörde snabbt av sig till konstnären John Akomfrah och sade att man gärna ville vara med och producera nästa verk.

Därför är Bildmuseet ett av fem museer som finansierat Purple. Och nog har man fått ett verk som går i samma stil – fast ännu större. Där Vertigo sea visades på tre dukar samtidigt är det nu sex dukar med en sammanlagd bredd på 24 meter.

Det betyder att det är näst intill omöjligt att ta in allt som händer under de 62 minuter som det pågår. Bilderna skiftar ständigt, det är gamla arkivfilmer och nytagna bilder från Grönland, London eller Tahiti. Spelfilmer, bilder på foton som ligger i vatten, människor som står stilla ute i naturen eller under kraftledning. Det är kända ansikten som Mao, Fidel Castro och Grace Kelly samt gruvarbetare som räddas,

Purple består av sex dukar.

FOTO: BILDMUSEET

Greenpeaceaktivister som protesterar och bilar som kraschar eller fyller upp vägarna.

Lägg därtill ett oerhört rikt ljudspår som består av musik, effekter, prat med mera.

– Cirka fem procent är det ursprungliga ljudet, resten är konstruerat i efterhand. Det är vad som tar sådan tid. Jag har kunnat sitta och lyssna på vatten droppa, blipp, nej, blipp, nej, blipp, nej. Sådär kunde jag sitta och lyssna ett par timmar i väntan på det rätta droppljudet, berättar han efter att pressuppbådet sett hans verk.

Om det låter ambitiöst för-

står man att det inte är någon lätt match att få ihop bilderna heller, framför allt som John Akomfrah inte är säker på vad han är ute efter.

– Projektet talar om för dig vad som känns rätt, säger han och förklarar att ibland säger det nej, nej, gå inte dit.

– Mot slutet är jag överraskad för när man är mitt uppe i arbetet finns ingen tid att tänka.

Han menar att det gäller att vara öppen för olika möjligheter, och inte veta alla svar på förhand.

– Folk frågar mig vad vi letar efter men jag har ingen aning, säger han och skrattar.

Filmerna utspelar sig i olika delar av världen.

FOTO: BILDMUSEET

John Akomfrah är ingen nykomling i filmens värld. Han har passerat 60-årsstreck och gjort film i flera decennier, bland annat dokumentärer för tv där man vet rätt väl vart det ska ta vägen. Det kapitlet tog definitivt slut med Vertigo sea som uppenbarligen var början på något nytt för honom.

– Om du redan vet allt, vad är då poängen?

Men även om John Akomfrah säger sig inte vet vart han är på väg är hans verk ändå tydligt med vad han oroar sig över. Det kretsar kring människan och planeten, med bilder på skorste-

nar, kemikalier, nersmutsning, och svindlande vackra vyer. Det är sådant som besökarna kan känna och kommentera, men John Akomfrah är tydlig med att han inte behövde sätta en bombastisk titel på sitt verk. Det fick räcka med Purple. Lila är en färg som finns i ljuset.

– Om du tittar här är det mycket lila, säger han och syftar på solljuset som strömmar in genom Bildmuseets fönster.

– Och när färgfilm dör blir den lila, metaforiskt kändes det rätt. Jag vill inte ha titlar som beskriver hela filmen.

LARS BÖHLIN

Minister invigde utställning om radioaktivitet

MALMÖ

- Det var under kärnkraftsomröstningen 1980 som jag börjar engagera mig politiskt. I dag är de beslut vi tar kring kärnkraften och klimatet avgörande för våra barn och barnbarns framtid, vilket denna utställning är att levande bevis på.

Med de orden invigde Isabella Lövin, minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat den nya utställningen "Perpetual Uncertainty" på Malmö konstmuseum på fredagen.

Isabella Lövin uttryckte sin beundran för Malmö konstmuseum.

Här hålls årligen en utställning på ett samhällsaktuellt ämne, och Bildmuseet vid Umeå universitet som har producerat utställningen och boken på temat atomkraft, radioaktivitet och den komplexa relationen mellan kunskap och strålningen långa tidsperspektiv.

- Det är oöverblickbart när vi pratar om att avfallet från kärnkraften måste slutförvaras i 100 000 år. Fortfarande i dag startas det kärnkraftverk i världen trots att vi vet konsekvenserna genom olyckorna i Tjernobyli och Fukushima. I Sverige gör vi tvärtom och stänger ner reaktorer, berättar Isabella Lövin.

Elva kristallkronor från varje land i världen som har kärnkraft har skapats av Ken och Julia Yonetani.

FOTO: POLLY YASSIN

På plats för att berätta om utställningen fanns också curatören Ele Carpenter från London som har forskat kring nukleär kultur och producerat konstprojekt inför demonteringen av brittiska atomubåtar.

- Det här är en utställning med nyligen producerade verk av trettio internationella konstnärer som på undersöker hur strålning förändrar vår syn att se på världen, kärnkraftens olika stadier, och hotet om ett kärnvapenkrig som ständigt finns nära oss, förklarar Ele Carpenter.

Konstnärerna har arbetat nära forskare på Art Catalyst och Goldsmiths College, University of London och många har gjort forskningsresor till radioaktiva områden eller områden som är aktuella för uranbrytning eller kärnkraftverk.

Lise Autogena och Jo-

Lise Autogena och Joshua Portway har fått med sig en bit uran från den omtalade stängda gruvan på Grönland.

shua Portway är två av konstnärerna. De har studerat och filmat på Kvanefjeld på Grönland, i den mineralrika jorden där både danskar och amerikanare har sökt efter radioaktivt uran.

- Det har varit nära flera gånger att den försöksgruva som på 1950-talet öppnades ska återuppstå igen men anti-nuklearanhängarna har hittills stoppat detta. Området är det

enda på Grönland där man kan bedriva jordbruk och naturen anses som unik, berättar Lise Autogena.

Utställningen pågår till och med den 26 augusti. I programmet finns talare som författaren Helena Granström, fysikern Bodil Jönsson.

En dokumentärfilm av Maj Wechseltmann ska också visas.

Kristina Davidson

Isabella Lövin var nyfiken på David Mabbs symbolkonstverk med tyg som fanns i inredningen på de omtalade brittiska atomubåtarna.

FOTO: KRISTINA DAVIDSON

KULTUR

Littfest visas live på nätet

INSPELNING. För dem som inte har lyckats köpa biljett eller av andra skäl inte kan besöka årets Littfest finns möjligheten att se föreläsningarna ändå. Det mesta spelas in och kan finnas på vk.se/kultur från och med starten klockan 10.00 på fredag.

Kulturredaktör: Tf Lars Böhlén 090-17 60 18 **Reporter:** Karin Bernspång 090-17 60 63 **E-post:** kultur@vk.se

LITTFEST 2018

PRISAD BILDERBOK. I berättelsen om konstnären Berta Hanssons kamp för att få gå sin egen väg blandar Sara Lundberg det verkliga med det abstrakta. Bilderboken *Fågeln i mig flyger* vart den vill är utsedd till Årets svenska bilderbok.

Målar med text och bild

UTSTÄLLNING. I höstas fick konstnären och bilderboks-författaren Sara Lundberg August-priset för sin bok och i helgen under Littfest tar hon emot Snöbollen, priset för årets svenska bilderbok.

– Boken har fått ta tid och jag har försökt vara sann och det tror jag att man kan se när man läser den, säger hon på plats på Bildmuseet där utställningen med hennes skisser och originalmålningar visas från och med öppningen på fredagskväll.

Idén att berätta om konstnären Berta Hansson, som växte upp på en bondgård i Jämtland under tidigt 1900-tal, kom från förläggaren Jenny Franke. Längre hade hon och Sara funderat på ett gemensamt projekt och här fick de lyfta sin gemensamma bakgrund i norra Sverige.

Efter att ha läst allt om Berta Hansson, och hennes egna brev och dagböcker, började Sara Lundberg skriva ner olika intressanta nyckelscener ur hennes liv. Delar som hon sedan sydde ihop till en helhet tillsammans med sina bilder.

– Det är en berättelse inspirerad av olika händelser i Berta Hanssons liv, men det är ingen biografi utan vi har placerat dem under året då hennes mamma dog i tbc.

Berta Hansson var en bondflicka som förväntades bli hemmafru men våga välja konstnärskapet. En modig flicka, enligt Sara Lundberg vars berättelsen berör modet att trotsa starka normer och förväntningar för att få göra det hon själv ville.

– Någoting som berör även i dag och jag tänker att den passar lite äldre barn, men det är en allädersbok som även vuxna kan känna igen sig i.

Bilderboken *Fågeln i mig flyger* vart den vill, om konstnären Berta Hansson, är Sara Lundbergs sjätte bok där hon både skapat text och bilder. – Processen är inte särskilt njutbar, men när jag kommit igenom och fått bra respons blir jag uppmuntrad till nästa projekt, säger hon. I priset Snöbollen till årets svenska bilderbok ingår att ställa ut på Bildmuseet i Umeå och utställningen pågår till och med den 9 september.

FOTO: LINDA ELIASSON

Boken är också ett stycke kvinnohistoria som ställer frågan vad hade det blivit av kvinnorna som aldrig fick chansen att gå sin egen väg.

Scenerna i *Fågeln i mig flyger* vart den vill växte fram där varje bild prövades ända in i slutet.

Sara Lundberg valde att förhålla sig fritt till Bertas bildspråk även om det kommer

fram hur hennes kossor och händer såg ut. Även en tidig skiss av konstnären har Sara plockat in i en av sina bilder.

Det är bara ett av collagen hon jobbat med i sin blandteknik oftast bestående av akvarell som övergår i gouache.

– Jag jobbar mycket med perspektiv och tycker om att leka med platthet och djup.

I vissa bilder har hon ritat av,

exempelvis händer och sedan blandat det verkliga med det påhittade och abstrakta.

– Det är så tråkigt att hålla samma stil rakt igenom. Det viktigaste är att gå in med lust och överraska mig själv. Impulserna får styra mer än hjärnan.

KARIN BERNSPÅNG

■ Vernissage för utställningen på Bildmuseet hålls på fredagskväll.

Sara Lundberg leker med platthet och djup i sina collage som blandar verkligt med abstrakt.

MITT JOBB

Karin Jansson är konstpedagog på bildmuseet. – Jag är pedagog, det är därav mest intressant att ta reda på varför folk tycker som de gör om konstverken, om jag förklarar vad konstnären var ute efter med sin utställning och är lyhörd brukar det bjuda in till väldigt fina diskussioner, säger hon.

FOTO: MARTINA WOLGAST

Karin – bro mellan konst och besökare

Att titta på konstutställningar kan vara väldigt givande för både stora och små. Men att förstå alla små detaljer man kan se i bilderna på Bildmuseet i Umeå är inte alltid lätt. Karin Jonssons jobb är att hjälpa folk att förstå vad du ser, oavsett om du är gammal eller ung.

På bottenvåningen av Bildmuseet finns ett litet kafé, Karin Jonsson tittar ut genom fönstret och tänker på vad hon starkast minns från tiden på sin arbetsplats.

Karin kom från gymnasiet, där hon jobbade som bildlärare, men någonting fattades där.

Nu är hon konstpedagog, hon är bron mellan utställningarna och besökarna här på Bildmuseet.

Hon gillar sitt jobb, att få engagera sig i samtidskonst, konstformen där konsten inte alltid är vad den förväntas vara, är precis vad hon vill göra. Hon hjälper besökarna på museet att dra paralleller mellan konsten och aktuella samhällsfrågor.

Hon tar ofta emot elever från skolor runt om i Umeå och diskuterar innehållet i många konstverk.

Ibland tar de med sig sina intryck från utställningen upp till bildverkstaden där de själva får utveckla sina egna konst-

verk utifrån vad de har sett och hört.

Det är inte bara att gå runt och prata om konstverk hela dagarna, det är mycket planering och förberedelse i arbetet som Karin gör.

Hon tar emot och fixar bokningar från grupper och skolklasser, sedan förbereder hon sig på grupperna, är det en filosofilärare som vill se en utställning om dadaism så måste hon läsa på om dadaismen och de gamla filosoferna för att kunna ge relevanta intryck till den gruppen. Det gäller att anpassa innehållet efter varje grupp.

Hon möter väldigt många människor och har många dis-

kussioner om vad konst kan betyda, vilket ofta är väldigt kul och väldigt lärorikt. När man får mothugg av skeptiker och människor som kanske inte vanligtvis gillar konst brukar det bli väldigt intressanta diskussioner och det tycker hon är extra roligt.

– Jag är pedagog, det är därav mest intressant att ta reda på varför folk tycker som de gör om konstverken, om jag förklarar vad konstnären var ute efter med sin utställning och är lyhörd brukar det bjuda in till väldigt fina diskussioner, säger hon.

Nu har hon funderat klart, nere på bottenvåningen och hon

berättar att en av de starkaste händelserna var när de hade en utställning av John Akomfrah som hette Vertigo Sea.

Den handlade om havet, allt som händer och har hänt där. Om naturen och de tragedier som händer där. Då mötte hon en SFI-grupp med människor som kom från utsatta länder, människor som hade upplevt många av de tragedier som speglades i utställningen. Det hade lett till väldigt starka intryck och diskussioner, men blivit väldigt bra, både för den besökande gruppen och för henne.

SIMON VÄRNSKOG

■ Karin Jonsson, konstpedagog

Namn: Karin Jonsson

Ålder: 36

Familj: 16-årig son, sin katt, hund

och fem honor.

Yrke: Konstpedagog

Fritidssyssla: Läs böcker, dan-

sa och väva, sen slår jag en hel del också. Djuren tar ju ganska mycket tid också, mer än vad man kan tro.

Arbetsprognos: Enligt Karin själv är det inte så många som är konstpedagoger, det finns ingen konkret ut-

bildning till att bli just det. Det finns ingen statistik som rör arbetslaget från arbetsförmedlingen.

Västerbottens-Kuriren

WEEKEND

AV GLAS

Konst med kontraster

Äventyret – företagaren blev volontär
Livsresa – Patriks tunga kamp blev musik
Flott grått – Lenas färg i ny trendkollektion

Snöröjningen spräcker budget

OVANLIGT DYR VINTER. Vinterns stora mängder snö spräcker budgeten för snöröjningen i de flesta av länets kommuner. I Umeå har kostnaderna ökat med sex miljoner kronor, i Lycksele är kostnaderna 35 procent högre än fjolårets. Det kan medföra att annat får stryka på foten, längre fram och i sommar.

NYHETER SID 8

Gammlia ska rustas

Ett av Umeås stora besöksmål kommer inte att vara sig likt i sommar. Gammlia friluftsområde ska renoveras, och stå klart 2021.

UMEÅ SID 10

Varning för risker och hot

Nu ska västerbottningarna bli beredda på kris och rustade för att möta allehanda faror. Det är länsstyrelsen som ska skicka ut information till alla om hot och risker, allt från skogsbränder och över-svämningar till terrordåd och hur man ska förbereda sig, och bete sig, om det värsta händer.

UMEÅ SID 13

De skapar bilderbok i jätteformat

UMEÅ SID 12

På Bildmuseet i Umeå skapas just nu en gigantisk bilderbok av barn. Jarmila Ringström Chergui måste ta hjälp av barnen för att vända blad. FOTO: ABEBE ASRES

PARTYSERVICESPESIAL

För avhämtning eller utkörning på tis tom lör

Fläskfilé med potatisgratäng och beamaisésås. Ord. pris 145 kr.

89:-

Storgatan 60 • 090-13 55 88

Konferens
och viktiga möten
Boka 090-540 54

skeppsviks
herrgård
skeppsvik.se

UMEÅ

- Vi behöver vara två för att vända blad, den är väldigt tung, säger Jessika Björhn. Här tillsammans med kollegan Jamila Ringström Chergui.

Varje dag klockan 12-16 fram till söndag kan barnen måla i boken. En av dem som delat med sig av sina fantastiska målningar är Signe Karlsson.

Den gigantiska bilderboken kan bli världens största och kommer att vara färdig på söndag. Här hjälper konstnären Jessika Björhn, till vänster, Carlotta Norén som målar i boken.

FOTO: ABEBE ASRES

Barnen skapar världens största bilderbok tillsammans

UMEÅ. Med hjälp av barnens fantasi håller just nu världens största bilderbok att skapas på Bildmuseet i Umeå.

Ilma Tennevall, fyra år, ser nästan ut som Tummelisa när hon står bredvid den gigantiska bilderboken på Bildmuseet i Umeå. Boken, vars sidor fylls i av barn varje dag under påsklovet, mäter ungefär två meter på höjden och 1,20 meter på bredden.

- Vi behöver vara två för att vända blad, den är väldigt tung, säger konstnären och konstpedagogen Jessika Björhn.

Sedan i tisdags har kreativiteten flödat på bildverkstaden på bildmuseet. Jessika Björhn beräknar att det rör sig om ett trettiotal barn som kommit varje dag för att bland annat måla

i den stora bilderboken. Målningar som format en spännande historia med både katter, flygplan och ett sagoträd.

- Allteftersom när barnen målar så frågar vi vad som händer i bilden och då har det vuxit fram en historia där två katter, Lisa och Damaskus, ska på grillfest. Men det går snett så katten Lisa måste rädda Damaskus ur sagoträdet och hon gör det genom att flyga i en luftballong med ett rep. Det finns också en tjuv som brukar smita i väg med sin rymdraket.

- Det sista vi gör innan vi går hem är att skriva ned berättelsen på en sida i boken. Vi försöker styra lite så att trådarna hänger ihop, men det är ganska svårt så det spretar en hel del. Men det är lite det som är charmen.

Just nu pågår utställningen av årets svenska bilderbok Fågeln i mig flyger vart den vill av Sara Lundberg på Bildmuseet och det är tack vare den som barnen nu får skapa den gigantiska bilderboken.

- Vi har alltid workshops till varje utställning så vi tänkte att då gör vi en bilderbok. Men för att alla ska kunna vara med måste den ju vara ganska stor, säger Jessika.

Och stor blev den. Så stor att den utmanar rekordet för världens hittills största bok, den 350 år gamla Klencke Atlas som är 175 centimeter hög.

- Ja om vi slår rekordet får vi väl fira. Då blir det kanske grillfest i sagoträdet, ler Jessika.

Fram till på söndag kommer barn att kunna komma till bild-

Ilma Tennevall, fyra år, målade en luftballong och regn. Hon ritade också en bild av sin mamma och en bild på sig själv när hon var liten i den stora boken. - Det är jag och mamma i luftballongen, säger Ilma.

museet för att måla i bilder-

mer att ha mellan tio och tolv sidor.

ULRICA PALMER

■ Vad har du gjort på påsklovet?

Lukas Lindström:

- Jag har gått på fritids, simmat, åkt slalom och ritat.

Nora Lindström:

- Jag har åkt slalom och varit på fritids.

Ilma Tennevall:

- Jag fick ett påskägg med mycket godis och leksaker. Sen berättade min farfar att påskharen hade glömt något och då hittade jag choklad i en läda där ute.

Carlotta Norén:

- Jag har åkt skidor och så har jag varit med kompisar och familjen. Jag har också varit på bio.

Triggar doftsinnets, gör Jenny Käll i det tjärade verket "Temporärt monument till tjärdrottningen: Lovvärt, sovra, här kan en va". Förutom tjära är verket uppbyggt av otaliga mandarinskal. FOTO: ABEBE ASRES

Examensdags i Umeå för framtidens konstnärskap

Efter fem års studier har det blivit dags för Konsthögskolans masterstudenterna att kliva ut i konstvärlden.

Ett första steg är utställningen "C.R.E.A.M." som just nu visas på Bildmuseet i Umeå.

Årets kull studenter är åtta till antalet och kommer från Sverige, Italien, Portugal och Spanien. Den internationella bredden blir än bredare om man

räknar in studenternas schweiziska handledare, konstnären och konstprofessorn Christoph Draeger. Också spännvidden i de olika uttrycken imponerar, även om det finns, som Christoph Draeger påpekade under visningen av utställningen, en harmoni i den pastelliga, varma färgskalan som går igen i många av verken.

– Det är en väldigt vacker utställning. Jag är otroligt stolt

över de framsteg studenterna gjort under de här åren. De är verkligen redo att ge sig ut i konstvärlden, säger han.

Jobbar med video, i gränslandet mellan vetenskap och konst, gör Laura Heuberger som i sitt verk "Automaton" utforskar hjärnan och medvetandet.

– Jag var intresserad av vad hjärnan skulle kunna vara utan sina fysiska band till en mänsk-

lig kropp. Hur ser egentligen medvetandet ut, om det är sitt eget?

Triggar doftsinnets, gör Jenny Käll i det tjärade verket "Temporärt monument till tjärdrottningen: Lovvärt, sovra, här kan en va".

– Jag var i Vindeln och blev väldigt fascinerad av Åströmska gården och "Tjärdrottningen" (Ingegerd Levander som bland annat drev Umeå Tjärex-

port AB reds anm) som bodde där under många år. Jag lyssnade på en intervju med henne där hon tonade ner allt hon gjort och utträttat och tänkte att det här verkligen var en kvinna SOM gjort sig förtjänt av ett monument, berättar Jenny Käll.

Utställningen "C.R.E.A.M." visas fram till och med den 20 maj.

ELIN AXELSSON

elin.axelsson@folkbladet.nu 090-17 59 40

Carolina Andreasson med sitt interaktiva ljudverk "Oskuld" som utforskar teman som skam och samvete.

Emil Carlsjö vill med "Pink superman" nyansera den svenska drogdebatten som han tycker är alltför polariserad.

Laura Heuberger ligger bakom videoverket "Automaton".

JOCHEN LEMPERT Bildmuseet, Umeå, Sweden

It's tempting to read the title of Jochen Lempert's first institutional solo show in the Nordic region, "Suddlen Spring", as an homage to Rachel Carson's classic environmental book *Silent Spring* (1962). More so, given that Bildmuseet has concurrently hosted two of its country "Eco-Voices" exhibitions featuring socially engaged and research-based work spanning art and ecology. Indeed, "Suddlen Spring" may refer to the reservoir used in springtime around Åre in northern Lapland this year, its temperatures some of the coldest on record as a result of climate change. In Umeå, a city located on the Gulf of Bothnia, about 400km south of the Arctic Circle, the transition from winter to summer was unusually acute, in fact deemed at Bildmuseet by a photograph of birch pollen collected in a pool of snowmelt. For Lempert – a former biologist who, since the 1990s, has worked primarily with black and white analog photography – such images are, perhaps, as unsettling as an absence of birdsong.

But in view of a exhibition through the lens of environmental sustainability would overlook one of its most decisive aspects: its focus on the gaze. Here, Lempert uses photography as a means to interrogate not only the natural world but the very process of looking. The installation – which comprises groups of unframed photographs mounted on the gallery walls and two low compositions on the vitrines – is both visually elegant and formally precise, demonstrating still-attention and a focus that reflect back onto conditions of inscription and reception, as well as the repertoire of the observer.

The show is anchored by the series *Un Voyage en Mer du Nord / A Trip to the North Sea*, (2007): six large prints depicting choppy, rippled waves on a turbulent ocean. Displayed below the series' continuous horizon suggests a paradigm of stable space, one of the same time establishing multiple contrasting points. Nearby, stark, vertical photographs of snow-covered hills, high modernism of abstract expressionist painting; to their right, an underwater portrait of a sea diver punctuates the sequence. Such meticulously orchestrated montages of perspectives, positions and scales recur throughout the exhibition, including the arrangement of a image of a lady and a door framed alongside an aerial shot of a car on top of which lies an enormous leaf. Its dimensions approximate those that can be seen in the Bildmuseet garage from the gallery window.

"Suddlen Spring" traces formal conditions and conditions, lies in thoughtful

and often ingenious ways. The diptych *Heilodonna* (2013), for instance, which an exhibition guide describes as "an attempt to photograph a non-antropocentric projection" depicts an Almond balladonna plant mirroring the eyes of a squid in an order to attract it as a semi-tender. Lempert alludes to such interspecies entanglements frequently, but not in a quasi-scientific stance with careful attention to the materiality of the photographic process. When sea water condensing on an amnescent light is captured over negative film, as in *Memories* (2017), the results are extraordinary.

In this movement between object and subject, the emotional and aesthetic, broader epistemological concerns are at stake. When the scales and qualities of local flora are shown mirrored in detail shots of Sandro Botticelli's painting *Primavera* (Spring, c. 1472), it evokes not only the agency of painting, but also the forms of knowledge transmitted by images and representational systems of the past for which analogical photography is intrinsically a part. Indeed, the modes of looking proposed here – through articulated and a modern system of image-making strongly connected to the sciences – are suffused with analogical and phenomenological wherein things that have once been in contact can continue to act upon one another at a distance. At a time when even the most advanced scientific research is found to confirm ancient wisdom – from folk lore to pre-Socratic philosophy – such lines of thought are surely worth closer consideration.

Matthew Rains

NORAH LEA Coda Culture, Singapore

The walls of Norah Lea's first solo show, "In Love", are painted in "analog" photographs are displayed on the vintage-style, in an apartment that donated by the artist's friends. Bright light the ceiling, a skylight in the middle of the humble room, cast on the second floor of a tall block, took on a formal Coda Coda new art space in Singapore could pass for any of the best private art space of a new and talented.

As its title clearly suggests, the exhibition captures moments from romantic relationships. The artist, the eponymous body of work in 2017 at Coda Culture, she presents a total of 53 photographic works, a series of more than 2000, with a video. However, the artist's work reveals that the "analog" in fact, her Lea's practice is a classical art school: the painter created portraits on dates and wrote letters to other beloved then he and her characters. The time between imagination and reality in both the art and reception of the work.

Authenticity and authenticity as a significant aesthetic condition in

KULTUR KONST

Grupputställning.

Utställningsvy "Ekologins visionärer", med Carolina Caycedos "YUMA or Land of Friends" i fonden.

Foto: Mikael Lundgren, Bild i Noir

Foto: North Eckbo

Ovan: Konstnären Elin Mår Øyen Vister i arbete.
Nedan: Stillbild ur Ursula Biemann och Paulo Tavares filminstallation "Skogens lag".

Visionärt om naturens rättigheter

Utställningen "Ekologins visionärer" på Bildmuseet i Umeå presenterar alternativa idéer om människans relation till naturen. Och vissa är verkligen visionära, tycker

Dan Jönsson.

"Ekologins visionärer"

Bildmuseet, Umeå. Visas t o m 21/10.

● "Vattenkraften går hand i hand med den svenska välfärdsstaten; båda bygger på miljörasism." Det är Umeälven som talar, och den är inte nådig. Seklers rovdrift har gjort den till den skugga av en älv den är i dag, uppdämd och bedrövlig, något som påminner "mer om raka kanaler än naturligt slingrande flöden".

Carolina Caycedos "flodböcker" är bland det första man får syn på i Bildmuseets utställning "Ekologins visionärer". I hennes stora,

rikt bildsatta vikkartor vittnar floderna Yuma (eller Magdalena) i Sydamerika, Pisisbaiya (eller Colorado) i USA och Ume- och Vindelälvarna i Sverige om industriell exploatering och mänsklig hybris, om avverkning, dammprojekt och om föroreningar. Men också om stoltheten över att ge liv åt jorden, och om hoppet om en bättre framtid.

"Jag kommer att befrias!" säger Pisisbaiya.

Helt säkert. "Ekologins visionärer" är en utställning som höjer blicken

mot de riktigt stora perspektiven där vår moderna civilisation bara är en parentes, en ekologisk förkylning som på några miljoner års sikt lär vara både läkt och glömd.

Det låter kanske världsfrånvänt, men är faktiskt en tanke som får betydande konkreta följder om man tillämpar den konsekvent. Inte minst juridiskt; för tio år sedan blev till exempel Ecuador det första landet i världen att skriva in naturens rättigheter i landets grundlag. Ekosystemet betraktas numera som en egen juridisk person, med rätt att resa sak och bli försvarad i domstol.

Det kan naturen förstås inte göra på egen hand, men för ekologins aktivister har det gett motståndet mot miljöförstörelsen ny ammunition. Ursula Biemann och Paulo Tavares skildrar i sin filminstallation "Skogens lag" en

avgörande rättsprocess 2011 där Kichwa-folket i västra Amazonas lyckades stoppa en planerad oljeutvinning genom att åberopa just skogens och inte sina egna rättigheter.

Om det går där, varför inte här? All kalkyl baseras ju i grunden på värderingar. Som en renskötare frågar sig i Samuel Rotoriers video "Att arbeta med naturen": en gruva som ger trehundra jobb i tio år eller renskötsel som ger trettio jobb i hundra år – vad är mest lönsamt egentligen?

Den sortens konkreta exempel ger stadga åt en utställning som annars lätt svävar i väg i mytologisk halvandelighet och romantiseringar av allt "ursprungligt". I ett rum en trappa ner hörs Elin Mår Øyen Visters ljudinstallation, vars stämmningsfulla jokk enligt informationsbladet åkallar samiska

och fornnordiska gudomligheter, för att de tillsammans ska "rädda moder jord". Slovenska Marjetica Potrc har varit i brasilianska Amazonas och i dess isolerade byar funnit hopp om en civilisation med mänskligt ansikte.

Jag tycker mig ha hört det förr.

Och jag kan förstås ha fel, men småskalighet och mjuka värden har en evig benägenhet att komma till korta mot kapitalismens stora, hårda mekanismer, hur fina de än är. Det visionära i den här utställningen är det som söker sig bortom den motsättningen, nyfiket kilar in sig i dess mellanrum – eller bara dödar den genom att helt krasst konstatera att om vi är hårda mot naturen kan naturen vara jävligt mycket hårdare tillbaka.

Dan Jönsson
konst@dn.se

■ I filmen "Skogens lag" berättar Ursula Biemann och Paolo Tavares om hur Ecuador som första land skrev in naturens rättigheter i grundlagen. Pressbild.

FOTO: URSULA BIEMANN/PAOLO TAVARES/TT

Konst i stället för miljödepression

■ KONST

Kan konsten ge ny håg åt alla klimatdeprimerade och uppgivna? Bildmuseet i Umeå samlar i sommar konstnärer som visar nya vägar och perspektiv i utställningen "Ekologins visionärer". Erik Sjödin är en av dem.

Pysel med vass och näver väntar konstpubliken i Umeå och Sundbyberg. "Våra vänner pollinatörerna" kallar Erik Sjödin sin workshop där han låter konstpubliken tillverka bostäder till solitärbin och andra pollinatörer. I sommar leder han pysel både på Bildmuseet och på Marabouparken utanför Stockholm, där han också bygger en särskild bi-bod, inte helt olik en gammeldags vedbod.

Gör man bara på rätt sätt kommer också insekterna lova han, väl medveten om att de färdigtillverkade så kallade insekshotellen inte alltid håller vad de lovar.

– Poängen är att man ska lära sig hantera olika material men också att man ska få en kul ingång till ekologi och pollinatörer och till vilka förändringar som behövs strukturellt, säger han.

Erik Sjödin utgår ofta från naturvetenskaplig forskning i sin konst. För att blommor och växter ska fortsätta växa måste de befruktas av honungsbin, vilda bin eller humlor. Mest effektivt är det vilda biet där flera arter är hotade, bland annat på grund av modernt stadsbyggnad, skogs- och jordbruk.

Men även människans syn på insekterna intresserar honom. Både i Sund-

byberg och i Umeå ställer han ut installationen "Den politiska biodlarens bibliotek" där han visar hur författare genom tiderna projicerat mänskliga styrelseskick på bisamhällen. Först i form av monarkier, styrda av "en drottning", senare som mer decentraliserade drönersamhällen.

– Genom att analysera hur vi ser på andra kanske vi får en bild av hur vi själva och vårt samhälle fungerar, säger Anders Jansson, museiintendent på Bildmuseet i Umeå.

■ I "Den politiska biodlarens bibliotek" har Erik Sjödin samlat författare som på olika sätt hänvisar till bisamhällen i sina texter. FOTO: ERIK SJÖDIN/TT

”Nu är ekosystemet i Ecuador att betrakta som juridisk person, det är visionärt!

Anders Jansson

■ Leena och Oula-Antti Valkeapää har gjort ett poetiskt verk med text- och bildmeddelanden som de skickat till varandra när Oula-Antti Valkeapää varit med renarna på fjället. FOTO: LEENA OCH OULA-ANTTI VALKEAPÄÄ

Den franska ekologen Samuel Roturier är mer handgriplig. Vad är mest lönsamt, en gruva som ger 300 jobb i tio år eller långsiktig renskötsel som ger 30 jobb i 100 år? är en frågeställning tagen ur hans film om samiska renskötare som visas i utställningen "Ekologins visionärer".

Även konstnären Leena Valkeapääs verk är sprunget ur Sápmi. Tillsammans med sin man, renskötaren Oula-Antti Valkeapää, har hon gjort ett poetiskt bildkollage med text- och bildmeddelanden, reflektioner och iakttagelser som de skickat till varandra när han varit ute på fjället.

I flera verk får naturen en egen röst. Ursula Biemanns och Paolo Tavares film, "Skogens lag" handlar om hur Ecuador, som första land i världen skrev in naturens rättigheter i sin grundlag.

VISIONER OCH TJÄNSTER

■ "Ekologins visionärer" visas 15 juni till 21 oktober på Bildmuseet i Umeå och bygger på den nya boken "Eco-Visionaries", som i sin tur är ett samarbete mellan fyra konstinstitutioner: Bildmuseet i Umeå, MAAT i Lissabon, HeK i Basel och LABOR i Gijón, Spanien. Alla fyra har gjort egna utställningar utifrån boken.

■ Umeå medverkar bland andra gruppen Futurefarmers och norska Elin Mår Øyen. Brittiska Carolina Caycedo berättar om olika floder utifrån flodernas eget perspektiv. Till utställningen i Umeå har hon utökat sina "Riverbooks" med berättelser om Umeåälven och Vindelälven.

■ "Gemenskapstjänster" på Marabouparken i Sundbyberg, med verk av Erik Sjödin och Mia Isabel Edelgart, visas 14 juni till 26 augusti.

När internationella företag ville utvinna mineraler ur Amazons förde lokalbefolkningen, miljöaktivister och advokater naturens talan i domstol och vann, berättar Anders Jansson:

– Nu är ekosystemet i Ecuador att betrakta som juridisk person, det är visionärt!

"Gemenskapstjänster" på Marabouparken i Sundbyberg öppnar den 14 juni och "Ekologins visionärer" på Bildmuseet i Umeå dagen efter. (TT)

Erika Josefsson

KULTUR

John Lennon hyllas med frimärke

MUSIK. John Lennon pryder nu ett eget frimärke i USA, lanserat på fredagen i Central Park. Frimärket föreställer ett fotografi taget på John Lennon 1974 av Bob Gruen, som togs inför sångarens album "Walls and bridges" som släpptes samma år. (TT)

Kulturredaktör: Sara Meidell 090-17 60 38 Reportert: Karin Bernspång 090-17 60 63 E-post: kultur@vk.se

Verket Cirkelns historia berättar av Elin Mår Øyen Vister. Medverkade gjorde från vänster Sara-Helén Persson, Katarina Barruk, Natali Abrahamsen Garner och Elin Mår Øyen Vister. FOTO: ABEBE ASRES

Performance i varje riktning

RUM FÖR PERFORMANCE. Porslinskrossning i Becketts anda och vinbergssnäckor i en lovsång till långsamheten – Anders Sjögren gör nedslag under en performancehelg med rymd för både det svårplacerat mångbotnade och de enkla förklaringarna på de stora frågorna.

Att numera försöka ringa in begreppet performance är förstas meningslöst. Det kan vara precis vad som helst – så länge det försiggår i eller kring en konsthall eller annan typ av kulturhus.

Och då kan man under några nedslag i helgens satsning Rum för Performance, med Bildmuseet och Norrlandsoperan som spelplatser, med kort varsel gå från torkad fisk som klädesplagg till ödeläggelsen av templet i Palmyra, Syrien.

Den torkade fisken, av och med koreanskan YoungSoon Cho Jaquet, är en sådan där asiatisk specialitet, som – allt sedan Yoko Onos tidiga dagar – tycks finnas till för att den västerländska allmänheten bekymrat ska få skaka på huvudet över vad som tillåts pågå i konstvärlden.

Artisten kommer in, klär av sig så bara strumpor och trosor återstår, på golvet ligger rader av torkade fiskbitar, mödosamt klär hon på sig fiskbit efter fiskbit, ibland nynnar eller småsjunger hon. När hon är klar ser hon ut som en fiskkvinna, en extrem lågbudgetvariant på fiskmannen i Oscarsvinnaren "Shape of Water".

Ett ganska kul slutresultat. Men visst, det tog lång tid att komma dit.

Palmyra, av den franskkengelska duon Bertrand Lesca och Nasi Voutsas, är av ett helt annat slag. Och något av det bästa jag har sett på en scen i Umeå under senare tid. Det är i princip en teaterföreställning, ett absurt stycke åt Beckett-hället. Intensivt, spännande, roligt,

perfekt tajming mellan de två skådespelarna. Och fysiskt – det äks på rullbrädor. Och våldsamt – det krossas porslin och viftas med hammare.

Föreställningen skulle ha kunnat heta något annat och stått stadigt under vilken titel som helst. Men nu heter den alltså Palmyra, platsen i Syrien där Islamiska staten förstörde ett urgammalt kulturarv. Det ger en extra laddning åt tvåmannshowen. Munhuggningen, den ena partens vädjan till publiken om stöd, porslinskrossningen – allt kan ses i en annan dimension, som en historia om, som det står i programmet, "hämd, politik, barbari".

Om man vill. Var och en väljer sina egna tolkningar. Självt hinner jag mestadels inte med någon alls. Jag är för uppslu-

kad av det jag har mitt framför ögonen.

Mellan den koreanska fisken och det syriska Palmyra ryms mycket. Som en vandring längs Umeälven i den norska konstnären Elin Mår Øyen Visters verk **Cirkelns historia berättar**. Vi är två grupper, en ackompanjerad av jojk, den andra av en mässande sång, vi kommer från var sitt håll och möts vid Bildmuseet.

Det är avspänt, närmast meditativt, fast sängen handlar om att alla makthierarkier måste falla. Umeälven rinner stilla, det har den gjort länge, inte minst under sitt umesamiska namn Umbejeiednuo.

Att se vår vandring som ett samiskt återtagande av Umeälven är förstås att ta i. Men att den finns där, att den har en lång historia och att alla behöver den – det är en tanke som räcker rätt långt.

Samtidigt inne i Bildmuseet dyker ett gäng från skogen upp. De är sex till antalet – bland annat en grankotte, en näbbmus, en fluga – och de ställer frågan till besökarna: Vad gör ni här?

Det är också namnet på Inge-

Nasi Voutsas och Bertrand Lesca i verket Palmyra. FOTO: ALEX BRENNER

En av Ingela Ihrmans gestalter.

Ihrmans performance, där hon har tagit hjälp av skådespelare från Ögonblicksteatern för att gestalta skogsvarelserna.

Vad gör ni här? Bra fråga. Och

Hédi är en av få överlevande som fortfarande kan berätta. Boken var hennes förslag och det finns ingenting i mig som skulle kunna säga nej till ett sådant uppdrag.

Illustratören Stina Wirsén, som gör en barnbok tillsammans med Hédi Fried. "Historien om Bodri" bygger på Hédi Frieds egen uppväxt och erfarenheter av Förtitelnens.

Dry Fish av YoungSoon Cho Jaquet.

Nya rum av tillit

Lundahl & Seitls interaktiva vandring påminner om våra kroppars relationella intelligens, skriver Sebastian Andersson.

Hur stort är ett rum: ditt, eller mitt. Hur omfattande är vår enskilda och kollektiva fantasi och i vilken utsträckning kan vi lita till våra sinnesintryck i den förnimbara världen? Är det möjligt, eller ens önskvärt, att anta och placera en gräns mellan det vi kallar fiktion och verklighet?

Det är bara ett fåtal av de frågor som konstnärduon Lundahl & Seitls interaktiva verk "Symphony of a Missing Room" väcker – en erfarenhet så egendomlig att jag fortfarande, ett par timmar senare undrar vad som faktiskt hände i det där rummet.

Verket är en interaktiv ljudpromenad – en upptäcktsfärd, med ett flertal både fysiska och virtuella kroppsligheter.

Efter att ha lämnat ifrån oss ytterkläder, telefoner och andra tillhörigheter förs vi med hiss till plan fem – förväntan är stark: skapad av en kombination av att inte veta vad som väntar tillsammans med ett påtagligt hemlighetsmakeri från personalen. I utställningshallen blir vi strategiskt placerade vid den östra nischens fönster: framför oss en utsikt över staden och landskapet med äl-

FOTO: KOCHI BIENNALE FOUNDATION

ven som faller ut mot skärgården. En minut för att stämma in våra kroppar för den stundade erfarenheten, innan vi förses med hörlurar och ögonbindlar.

Jag överlämnar mig till verket och blundar. Ett förhållandevis avslappnande miljö ljud spelas och en röst berättar om den plats vi befinner oss i: ett sorts museum, eller var det kanske ruiner – eller blotta minnet – av ett museum. Rösterna i hörlurarna meddelar att det finns en hand framför mig, jag känner försiktigt efter. Jag känner en stark tvekan som gränsar till oro. Tänk om jag inte klarar detta? Så uppfattar jag plötsligt handen framför, den rör vid min hand och rösten mellan mina öron ber mig att följa med. Om min tvekan inledningsvis gör mina rörelser stela och klumpiga framstår min ledsagares rörelser

som tydliga, inkännande och trygga.

Mer kan jag inte säga om själva erfarenheten, det är alldeles för personligt – däremot kan jag säga något om gestaltningen och utförandet. Ljudet som utgör en stor del av verket har spelats in med en särskild teknik som skapar illusionen av rumslighet för den som lyssnar. Det är en metod som är vanlig inom ASMR (autonomously sensory meridian response) och annan ljudterapi och kräver att en lyssnar i hörlurar.

Utöver det tekniska är "Symphony of a Missing Room" ett verk som till stor del beror på den tillit som deltagare och ledsagare bygger i förhållande till varandra. Med synsinnets i princip helt nedsatt tvingas vi överläta de rumsskapande mekanismerna till övriga sinnen. Vi blir således tvingade att skapa oss en position i den så kallade verkligheten i ett påtagligt beroende av en annan människa. Verket är i den bemärkelset en viktig påminnelse om våra kroppars relationella intelligens. Jag är väldigt imponerad.

SEBASTIAN ANDERSSON

Universums uppgång och fall

Kärleken till skapelsen lyser igenom och gör det mörka vackert, skriver Marit Strandberg om fredagens verk Black holes.

vi svarar: Ni då, vad gör ni här? Ja, krångligare än så behöver väl inte utgångspunkten vara för den stora, alltid aktuella diskussionen om förhållandet mellan människa och natur.

Ibland händer det att man stöter på något man aldrig riktigt har sett tidigare och inte vet var man ska placera. Jag vill nog påstå att föreställningen **Forecasting** med **Charlotte Le May** är ett sådant fall.

Det är hon, en datorskärm och massor av youtube-filmer. Sådana där hur man hackar morötter, ger en katt ett piller, skruvar i en skruv, skjuter med pistol. Och så vidare. Skärmen med videoklippen blir en del av Charlotte Le May – det är hennes händer som klappar papegojan, det är hennes ansikte som hunden slickar på, det är hennes kropp som utsätts för operationer.

Det är fascinerande, vansinnigt roligt, urstyvt utfört. Och ... pågår lite för länge.

Jag avslutar lördagen med helgens dragplåster: **Slow Pixel**. Det är en snigelpresentation

av de franska konstnärerna **Cyril Leclerc** och **Elizabeth Saint-James**. För en gång skull gör Norrlandsoperans Black Box skäl för sitt namn: ljuset i salongen kommer till största delen från minilamporna på de 176 sniglarerna som rör sig i rummet. Det är ungefär, fast i annan skala, som gruvarbetare med pannlampor.

Det händer inte mycket. Att kalla korografen för minimalistisk vore en grov överdrift. Men det är som det ska vara. Detta är en lovsång till långsamheten.

Att sniglarerna egentligen inte är sniglar utan vinbergssnäckor är en sak. En annan är känslan att man tycker lite synd om dem. Jag skulle vilja se en typ av försäkning, som man ser i filmernas eftertexter: "Inget djur kom till skada."

Det får jag inte, men jag blir upplyst om att konstnärerna har gjort en deal med dem som tillhandahållit vinbergssnäckorna. Efter hemkomsten till Frankrike ska de placeras i sin naturliga miljö igen.

Nöjd med det beskedet cyklar jag sakta, sakta hemåt.

ANDERS SJÖGREN

Kön ringlar sig redan lång en kvart innan föreställningen **Black holes** börjar utanför Flexhallen i Bildmuseet denna fullmatade konsthelg. Ett gott betyg. Lokalen fylls också snabbt. Därinne möts vi av ett mullrande mörker. På scen stora svarta block. Meteor? Stelnad lava? Eller bara jättestora paket invirade i svart plast?

Dansarna och artisterna **Seke Chimuntengwende** och **Alexandra Hemsley** glider in på scenen i svarta tygstycken dansande både mjukt och fartfylld, badande i suggestivt ljus. Inga ord yttras ännu, bara rörelsen finns och de bedövan- de ljuden. Vi befinner oss vid alltings början. Före formen. Före The Big Bang.

Längre in i föreställningen kommer orden. Deras egen poetiska berättelse om Universums födelse – liv och avslutning. Först var det bara mörker och sen silkeslent svart vatten, liv skapades. Sen kom

Alexandra Hemsley och Seke Chimuntengwende.

meningen som blev den avslutande formen för målet som skulle födas. Den riktning som är liv.

De berättar om varelserna, fiskarna som kommer upp ur havet. Om ord, språk kommunikation, definitioner och namn. I lager på lager skapas ordning ur kaos. Vi får glimtar ur ett jordeliv: Hon och Han. Kärlek. Musik. Stjärnor som aldrig slutar födas på himlavalvet. Liv som levs. De för oss

bortom ont och gott och vidare mot apokalypsen, förbi nuet, till branten där allt faller. Dit där allt har smält och hettan stiger. Universum återtar där det som det lånat ut.

Allt återbildas i ett slags universums alzheimer. Allt går i barndom. Allt är svart vatten men du har glömt hur du simmar. Allt du lärt, allt som sagts, allt som skapelsen härbaragerat, definierat, återbildas och försvinner in där insidan är utsidan och utsidan är insidan. Eller som den talande metafor som upprepas i slutet av föreställningen "som ett tomt badkar som du drar ur proppen ur och hela badkaret försvinner ner i hålet".

Det låter mörkt och det är det, undergångsstämningen är närvarande i varje por och någon gång känns det också en smula manerat. Men kärleken till skapelsen lyser tydligast igenom och gör det mörka vackert.

MARIT STRANDBERG

Umeåaktuell konstnär till Venedigbiennalen

Publicerad 7 september 2018 kl. 13:27

Ane Graf, Maria Teeri, Janne Nabb och Ingela Ihrman är uttagna till Nordiska paviljongen vid Venedigbiennalen 2019.

1 av 2

Umeåaktuella Ingela Ihrman har som enda svensk blivit uttagen till den Nordiska paviljongen vid nästa Venedigbiennal.

Sara Meidell
sara.meidell@vk.se

Tillsammans med den finska konstnärduon Janne Nabb och Maria Teeri och norska Ane Graf kommer Ihrman att ställa ut under rubriken Weather Report: Forecasting Future, när den 58:e biennalen går av stapeln 2019, meddelar curatorm för den Nordiska paviljongen Piia Oksanen i ett pressmeddelande.

Ingela Ihrman, född 1985 och verksam i Malmö, arbetar i gränslandet mellan performance, teater och ljudkonst. I sina performanceverk i konstnärligt utformade kostymer på gallerier och konsthallar i Sverige och på de internationella scenerna, har hon utifrån biologiska och kulturkritiska perspektiv arbetat med teman om mänskligt beteende och västerländska samhällsstrukturer.

Under helgens festival Rum för performance, som äger rum på Bildmuseet och Norrlandsoperan i Umeå, medverkar Ihrman med akten "Vad gör ni här". Verket, skapat i samarbete med regissören Maja Samuelsson, ljuddesigner Anna Haglund och Ögonblicksteatern i Umeå, använder sig av ett antal kostymer som senare i höst återfinns i Ögonblicksteaterns föreställning "Vilka är ni?"

SARA MEIDELL

Carolina Caycedos del i Eco-Visionaries är en utveckling på hennes projekt "Be Dammed". Foto: Bildmuséet

▶ Samiska gudinnor i 'Ekologins visionärer'

2:48 min [Min lista](#) [Dela](#)

Publicerat måndag 25 juni 2018 kl 09.30

En ny utställning vill presentera konst som ett motgift för vårt förgiftade klimat. Konstnären Elin Már Øyen Visters verk åkallar gudinnor från samisk mytologi för att återupprätta den skadade jorden.

På Bildmuséet i Umeå pågår just nu utställningen "Ekologins visionärer" där dokumentära inslag blandas upp med mer poetiska konstverk.

– I en av de samiska skapelsemyterna har skaparen lagt en ren i jordens hjärta. Nu har jag tänkt att det hjärtat slår så hårt för att jorden är i en djup kris, säger konstnären Elin Már Øyen Vister.

Läs mer hos [Kulturnytt i P1](#).

BILDEN AV UMEÅ: Så njutbart att inte ens en

råtta kan få en att lämna

PAUSER SOM BEHÖVS.

När jag var på Bildmuseet på ett fotojobb fick jag se en annorlunda syn. Berit Schampi satt på en bänk och blundade – bredvid henne en råtta i fullvuxen människostorlek.

"När jätteråtten kom och satte sig bredvid mig funderade jag på om jag skulle gå, men jag valde att sitta kvar för att jag njöt så", förklarade Berit för mig. Det hon njöt av var ljudet från sången och mantrat ur det polyfona röstarrangemanget i Elin Már Øyen Visters 8-kanaliga ljudinstallation tillhörande samma utställning som jätteråtten gjort ett performance för.

Råtten behövde helt enkelt en vilopaus. Trots att jag inte gillar råttor så hade jag också suttit kvar, för visst är vi alla värda att få vila och njuta – var vi vill.

Abebe Asres

abebe.asres@vk.se 090-17 60 00

Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN, har tillsammans med Brita Täljedal, museintendent vid Bildmuseet, satt ihop den kommande utställningen "Entangle/Konst och fysik" som William Kentridges verk är en del av. FOTO: ABEBE ASRES

Sverigepremiär i Umeå för hyllat verk om tiden

KONST. Sydafrikanske William Kentridge är en av samtidskonstens verkligt stora. I dag är det Sverigepremiär på Bildmuseet i Umeå för hans uppmärksammade installation "The refusal of time".

Sydafrikanske William Kentridge slog igenom på 90-talet med ett allkonstnärskap som innefattade alltifrån teater och film till kolteckningar och animationer. 2012 gjorde han verket "The refusal of time" som premiärvisades på prestigefulla Documenta i Kassel där genvarett från både publik och kritiker-kar var överväldigande positivt.

Efter att ha gästspelat på bland annat The Metropolitan Museum of Art i New York har det nu blivit dags för den svenska publiken att möta Kentridges "The refusal of time" när det i dag gör Sverigepremiär på Bildmuseet i Umeå.

Verket är en del av den kommande utställningen "Entangle/Konst och fysik" som öppnar i sin helhet den 16 november och som satts ihop av Brita Täl-

Mannen bakom "The refusal of time", William Kentridge, agerar skådespelare i sitt eget verk. FOTO: PRESSBILD

jedal på Bildmuseet tillsammans med Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN.

Båda öser lovord över William Kentridges konstnärskap.

Han är en av de största nu levande samtidskonstnärerna, tycker Brita Täljedal och lyfter fram hans bredd av uttryck och förmåga att vara intellektuellt

intressant och känslomässig på en och samma gång.

Verket har sin utgångspunkt i samtal mellan William Kentridge och den amerikanske fysikern Peter Galison om alltifrån svarta hål och strängteorier till människans många försök att på olika sätt kontrollera tiden.

"The refusal of time" är en

"The Refusal of Time" består av en femkanalig videoinstallation inklusive en mekanisk andningsmaskin med rörliga delar.

mångbottnad installation där fysiken möter konsten, men också en påminnelse om Europas koloniala förflutna i Afrika. Låter det som spretig mesallians?

Inte alls, snarare ett verk att återkomma till många gånger om för nya tolkningar och andra tankar.

Ariane Koek framhåller installationens omedelbarhet och

publika genomslagskraft.

– Det är ett galeit, fantasifullt verk där du som besökare bombarderas med massor av olika intryck. Det är verkligen en sprängbräda för fantasin, säger hon.

"The refusal of time" visas fram till och med den 17 mars 2019.

ELIN AXELSSON

elin.axelsson@folkbladet.nu 090-17 59 40

Julius von Bismarck,
"Freedom table and
democracy chair".

Tuktat. Konsten som vetenskapens vilding på Bildmuseet i Umeå

"Entangle - konst och fysik"

Bildmuseet, Umeå. Visas t o m 14/4.

● Under 1700-talets upplysning frigjordes konstbegreppet från kyrka och kungadöme, för att i stället fogas till vetenskap och "förnuft". Moderniteten stundade och allt eftersom tekniska framsteg gjordes, närmade sig konstnärer naturvetenskapen. Hilma af Klint undersökte måleriet genom bland annat matematik och geometri, medan August Strindberg experimenterade med fotokemiska processer.

Antroposofen Rudolf Steiner, som af Klint influerades av, tillhör den samling forskare och konstnärer som är representerade i "Entangle - konst och fysik", på Bildmuseet i Umeå. Efter sammansatt utställning om klimatförändringarnas dilemma står denna gång kvantfysik i fokus för curatorns projekt. Hon heter Ariane Koek och är grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet Cern i Genève.

Medverkande konstnärer har alla spenderat tid vid Cerninstituttet, där de fört en konstnärlig dialog med den vetenskapliga forskning som pågår där. På utställningen visas resultatet av denna process, vilket dessvärre resulterar i att konsten lyfts fram som vetenskapens vilding – att tuktas på museet.

Här visas allt ifrån holländska Iris van Herpens designkollektion inspirerad av molndata, till Joseph Beuys svarta griffeltavlor med fingerade formler. Fysikens ogripbara och – som af Klint underströk – magiska karaktär, gestaltas. Däremot utelämnas estetikens förmåga att gå bortom fysikens lagar – och kanske logiken själv.

I "Freedom table and democracy chair" har Julius von Bismarck hängt kontorsmöbler från Bildmuseet i tunna trådar från taket, där stol och bord snurrar till synes viktlost i kontrollerade rörelser. von Bismarck har valt ut möbler som "symboler" för det poli-

Uttställningsvy med Iris van Herpens "Aeriform Dress".

tiska systemet, som han menar är urvattnat. Dessvärre lider konstverket samma konsekvenser och förblir stumt.

Arkitekten Sou Fujimoto har konstruerat en modell av ett framtida energimoln, kallat "Energy forest". Spiraler av plexiglas ger associationer till Vladimir Tatlins "Monument till Tredje Internationalen" som snart fyller 100 år. Men medan Tatlins torn pekade mot en framtid med alternativ social organisering, gestaltar Fujimotos energiskog en apolitisk sammansmältning av energi, samhälle och marknad, inte långt från större multinationella företags profiler.

Återkommande i utställningen tolkar eller rentav översätter konstnärer naturvetenskapen som en självklar sanning, i stället för att med estetikens medel ifrågasätta detta. På Bildmuseet ställs inga frågor och i stället förses betraktaren med en föreskriven tolkning av hur utställningen ska mötas: genom det mätbara logik. Därför blir konstverken en samstämmig scenografi för curatorns koncept – i stället för att omförhandla just sådana motstridiga fenomen. Och i bästa fall säga något annat.

Frida Sandström
kultur@dn.se

Dagens Nyheter
2018/11/29

Se performancekonsten som experimenterar med 500 kilo salt Foto: SVT

Mystisk performance experimenterar med 500 kilo salt

Publicerad 27 oktober 2018

500 kilo salt, neonljus, musik och en ensam dansare. Följ med på ett mystiskt toabesök, med en förvånad museibesökare.

Det är den sydkoreanska koreografen YoungSoon Cho Jaquet som sätter upp den tre timmar långa performance-föreställningen Bolo Bolo Eternal Steps i bildverkstaden på Bildmuseet. Föreställningen riktar sig främst till barn, som under dessa tre timmar komma och gå som de vill. Besökarna blir en del av föreställningen och ingen vet vad som ska hända näst.

– Hon låter barnen forma vad som händer, hon ser vad de är nyfikna på och vad de vill upptäcka och så hänger hon fast vid det, säger Lisa Lundström, museintendent på Bildmuseet.

Besökarna blir en del av denna performance som experimenterar med 500 kilo salt och vad som händer med saltet i olika ljus och mot olika material. Men vi får också följa med in i mörka tält och ljussatta toaletter, allt till tonerna från YoungSoon Cho Jaquet.

"Fantasivärld"

Performance-föreställningen pågår i helgen mellan klockan 13-16 och på tisdag och onsdag under höstlovsveckan håller YoungSoon Cho Jaquet workshops på temat salt, dans och musik för barn mellan fyra och nio år.

– Det kan bli ett överraskande möte med något så vardagligt som salt. Men det är också en fantasivärld som hon drar in oss i, säger Lisa Lundström.

YoungSoon Cho Jaquet bor i Schweiz, men är just nu gäst hos Norrlandsoperan. Till veckan påbörjar hon även arbetet med den större föreställningen Bolo Bolo som har premiär på Norrlandsoperan den 17 november och som därefter åker på turné i länet.

SVT
2018/10/27

I ett enormt kollage vill den brittiska konstnären Keith Tyson utforska vetenskapens försök att förstå hur världen är uppbyggd. Foto: Mikael Lundgren

Konst kolliderar med fysik på Bildmuseet

2:50 min [Min lista](#) [Dela](#)

Publicerat torsdag 20 november 2018 kl 06.00

Världens rymden, atomer och mörk materia är en del av det som inspirerat 14 konstnärer i en ny utställning på Bildmuseet i Umeå.

Bildmuseet i Umeå förtärligen bubblar över av fysikinspirerade konstverk. Utställningen "Entangle" har tagit över tre av museets våningar och det består av 36 verk, signerat 14 olika konstnärer.

Utställningen har undertiteln "konst och fysik" och kurator är Ariane Koek, som också startat ett konstprogram vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN. Hon berättar att konstnärerna bland annat inspirerats från idéer som att allt vi människor kan se runt omkring oss, egentligen bara består av 5 procent materia.

- När du tittar på den där väggen, på en mikroskopisk nivå, då förstår du att den är 95 procent tom. När en fysiker berättar något sådant för en konstnär blir konstnären verkligen inspirerad, säger Ariane Koek.

På museets översta våning hänger ett bord och en stol och gungar i linor från taket. Föremålen är ständigt i rörelse, men mönstret de rör sig i ändras när en dator justerar inornas längd. Med betraktarens försök att förstå rörelsemönstret, vill konstnären Julius von Bismarck visa hur svårt det är att tänka bortom vad vi ser.

- Du ser på rörelsen hos ett föremål och du försöker förstå reglerna bakom. Du vill se och förstå harmonin, men plötsligt går det inte för att de hamnar ur synk igen. Det handlar om vår önskan att förstå reglerna som håller ihop saker, säger Julius von Bismarck.

Utställningen rymmer allt från en av Albert Einsteins svarta tavlor till Iris van Herpens specialdesignade klänning bestående av tusentals små handblåsta glaskulor, som ska leda tankarna till de partiklar som den mänskliga kroppen och all materia består av.

Den världskända Sydafrikanske konstnären William Kentridges verk The Refusal of Time utforskar hur människan genom historien försökt kontrollera tiden och om svarta hål och strängteori.

Utställningens kurator Ariane Koek menar att "Entangles" syfte är lika delar att slå folk med häpnad och inspirera deras egen fantasi.

- Syftet är att slå folk med häpnad, men också att inspirera deras egen fantasi. Konst och vetenskap handlar helt och hållet om olika sätt att förstå världen och olika sätt att avslöja mysterier. Och de mysterierna är naturens mysterium, säger Ariane Koek.

Se de nya utställningarna på Bildmuseet. Foto: SVT

Svarta hål och mörk materia på Bildmuseet

Publicerad 17 november 2018

På fredagen öppnades två nya utställningar på Bildmuseet i Umeå. En av dem handlar om konst och fysik och bjuder på spännande ämnen som svarta hål, mörk materia, gravitation, tid och rörelse. Utställningen heter Entangle/Konst och fysik och innehåller måleri, installationer, mode, skulptur, film och digital konst – allt inspirerat av vetenskapen om de fundamentala villkor som skapar vår värld.

Kurator för utställningen är Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN och de medverkande konstnärerna kommer bland annat från Tyskland, Japan, Frankrike, Sydafrika och USA.

Utställningen är producerad av Bildmuseet och till den här också ett ljudrum där besökarna kan lyssna till fysiker och konstnärer.

Bildmuseets chef Katarina Pierre insuger utställningarna. Foto: SVT

Väggmålningar och skulpturer

Den andra utställningen som öppnades handlar om skulpturer och väggmålningar och presenteras på olika platser i museet. Det är konstnären Angela Ferreira som intresserar sig för postkoloniala frågor och hur arkitektur bär spår av historia, politik och ideologi.

Utställningen heter Pan African Unity Mural och väcker frågan om vad som är ett hem och vad tillhörighet betyder för den som är i ständig rörelse.

Foto: SVT

KONST & NÖJE

4

Sanna Nielsen

Flickvännen

6

Män kan inte våldtas

26

5

Aeriform,
Iris van Herpen,
2017/2018.

4. Viva Sanna!

När schlagerens och allsångens Sanna Nielsen själv får välja kommer influenserna från Dionne Warwick, Diana Ross och Bee Gees. Och nu ska hon få blomma ut i den egna sprakande showföreställningen *Mitt Sanna jag* med premiär på Hamburger börs i Stockholms den 25 januari. Det luktar lyx!

5. Konst-kosmos

Rymden, svarta hål och tidens gång kan visst inspirera konstnärer lika mycket som fysiker. På Bildmuseet i Umeå visas *Entangle*, där vitt skilda verk på temat har skapats av medverkande från hela världen. Pågår till den 14 april.

6. Återbruk

Ett hett tips inför den kommande kulturvåren: Märta Tikkanens kontroversiella roman *Män kan inte våldtas* från 1975 görs i högaktuell dramatisk bearbetning av Lo Kauppi. Urpremiär den 2 februari på Södra Teatern i Stockholm. Samma dag har Uppsala stadsteater premiär för Karolina Ramqvists *Flickvännen*, i regi av Marianne Lindberg de Geer.

7. Extra mycket jul

Det glittrar och glimmar i kubik just nu på Hallwylska museet i Stockholm, som visar anrika julkrubbor från polska Krakow. Där snålas det inte på krutet och förebilderna är många av stadens kyrkor och andra vackra historiska byggnader. *Krakows krubbor* höjer stämningen ända till den 27 januari.

7

Julkrubba från Krakow.

Nya utställningar suddar ut gränser – rent fysiskt

KONST. En som rinner ut ur galleriet, genom trapphuset och ner i receptionen. Och en som dansar fram och tillbaka över gränsen mellan konst och fysik. Det är Bildmuseets nya utställningar, som båda har vernissage under fredagen.

”Pan African unity mural” är namnet på den ena av Bildmuseets två nya utställningar. Bakom denna står konstnären Ângela Ferreira, född i Moçambique, utvandrad till Sydafrika och i dag bosatt i Lissabon, Portugal.

Utställningen innehåller både skulpturer och målningar, och sammanflätar Ferreriras egen livshistoria med de tillhörande två andra landsflyktingar; den sydafrikanske sångaren Miriam Makeba, som bannlystes från landet för sitt ställningsmottagande mot Apartheid, och George Wright, amerikansk landsflykting och i dag portugisisk medborgare.

Verken har fått ta plats lite här och där inom Bildmuseets väggar, vilket museibesökaren lär bli varse redan när en tar av sig ytterrocken. Ferreriras målningar har fått breda ut sig, ut ur utställningshallen, via museets trapphus, och ner till receptionen.

Både titeln ”Pan african unity mural” och målningarna bygger på en väggmålning som Ferreira och 14 andra konstnärer skapade i Sydafrika för över 30 år sedan, i protest mot den dåvarande Apartheidregimen. Ferreira beskriver målningen som en utopi över ett Sydafrikanskt samhälle, som skulle inkludera svarta, arbetare, kvinnor och barn.

– Väggmålningen var bilden av vad vi slogs för, och på ett sätt representerar den fortfarande det. Precis som i Europa så har den här utopiska världen vi drömde om inte materialiserats. Sydafrika har fortfarande enorma ekonomiska klyftor, några få rika och jättemånga fattiga, säger Ângela Ferreira.

”Pan african unity mural” blir Ângela Ferreriras första separata utställning i Sverige. Hon tilltalades av idén att ställa ut i ett land som spelade en så central roll i anti-apartheid-rörelsen, något hon minns från den tid när väggmålningen – originalet – blev till.

– Vi som var unga anti-apartheid-utopister högaktade Sverige, säger hon.

Den andra utställningen som har vernissage på Bildmuseet under fredagen är ”Entangle”, som är ett myller av olika konstnärer och tillhörande alster. Det första som möter besökaren på museets våning fem är en kontorsstol och ett skrivbord som svajar fram och tillbaka i luften. Konstnären Julius von

Ângela Ferreriras utställning, ”Pan african unity mural” bygger bland annat på en väggmålning hon målade andra konstnärer i Sydafrika som en protest mot den dåvarande apartheidregimen. I utställningen på Bildmuseet rinner hennes målningar bland annat ut i trapphuset.

FOTO: ABEBE ASRES

Julius von Bismarck, från Tyskland, är en av 14 konstnärer som medverkar i ”Entangle”.

Mode är ett av flera konstnärsfält som finns representerade i utställningen ”Entangle”.

” När konstnärer stöter på fysiken, idén om ljuset, gravitation och materia – sådant som fysiker undersöker – blir de väldigt exalterade. För det för det ger dem något i deras fantasi som är bortom den synliga världen

Ariane Koek, kurator

Bismarck förklarar hur man som iakttagare gärna försöker förstå hur möblerna förhåller sig till varandra. Verket kallar han Freedom table and democracy chair, Frihetsbord och demokratistol.

– Man får göra vilken tolkning man vill av det, men min tolkning är att de orden inte har

någon mening längre, säger von Bismarck, som är en av totalt 14 konstnärer som medverkar i ”Entangle”.

Spindeln i nätet är kuratorn Ariane Koek, från Storbritannien, som är grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet i CERN i Genève.

För henne handlar ”Entangle” om hur den konstnärliga fantasin inspireras av fysik.

– När konstnärer stöter på fysiken, idén om ljuset, gravitation och materia – sådant som fysiker undersöker – blir de väldigt exalterade. För det för det ger dem något i deras fantasi som är bortom den synliga världen.

Utöver svävande kontorsmöbler rymmer utställningen en klänning av tusentals handblåsta glasbubblor, en hjälm som låter besökaren se bortom golv och väggar, samt griffeltavlor där samtida fysiker listat sina favoriter bland komplexa ekvationer. För att nämna några verk.

Den röda tråden, menar Ariane Koek, är att alla verk utgör undersökningar av den materiella världen.

– Poängen är att visa, med alla dessa olika former av konst – oavsett det är skulpturer, installationer, film, målningar eller mode – att inflytandet av fysik är väldigt bred. För allt handlar om den materiella världen, och uppfattningen av den.

TEXT

Jon Jonsson
090-17 59 40
jon.jonsson@folkbladet.nu

